ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

COĞRAFYA

10. SINIF

DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ

ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABI

YAZARLAR

Gülşah AKSU
Uğur TUZGU

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 10336
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ .....: 3557

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Halil İbrahim TOPÇU

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Bilgen KERKEZ

EDİTÖR
Kenan TÜRKEZ

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI
Elif KILIÇ

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANLARI
Hatice Gülçin SEVEN
Nevin AVCI

REHBERLİK UZMANI
Fatma Betül ÇAT

DİL UZMANI
Serap ATAOĞLU

GÖRSEL TASARIM UZMANLARI
Davut TAKIL
Esra ÇALHAN
İnci YILMAZ ŞİMŞEK

ISBN 978-975-11-9109-0

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Başkanlığının .../.../2025 tarih ve ..... sayılı yazısı ile yardımcı kaynak olarak kabul edilmiştir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

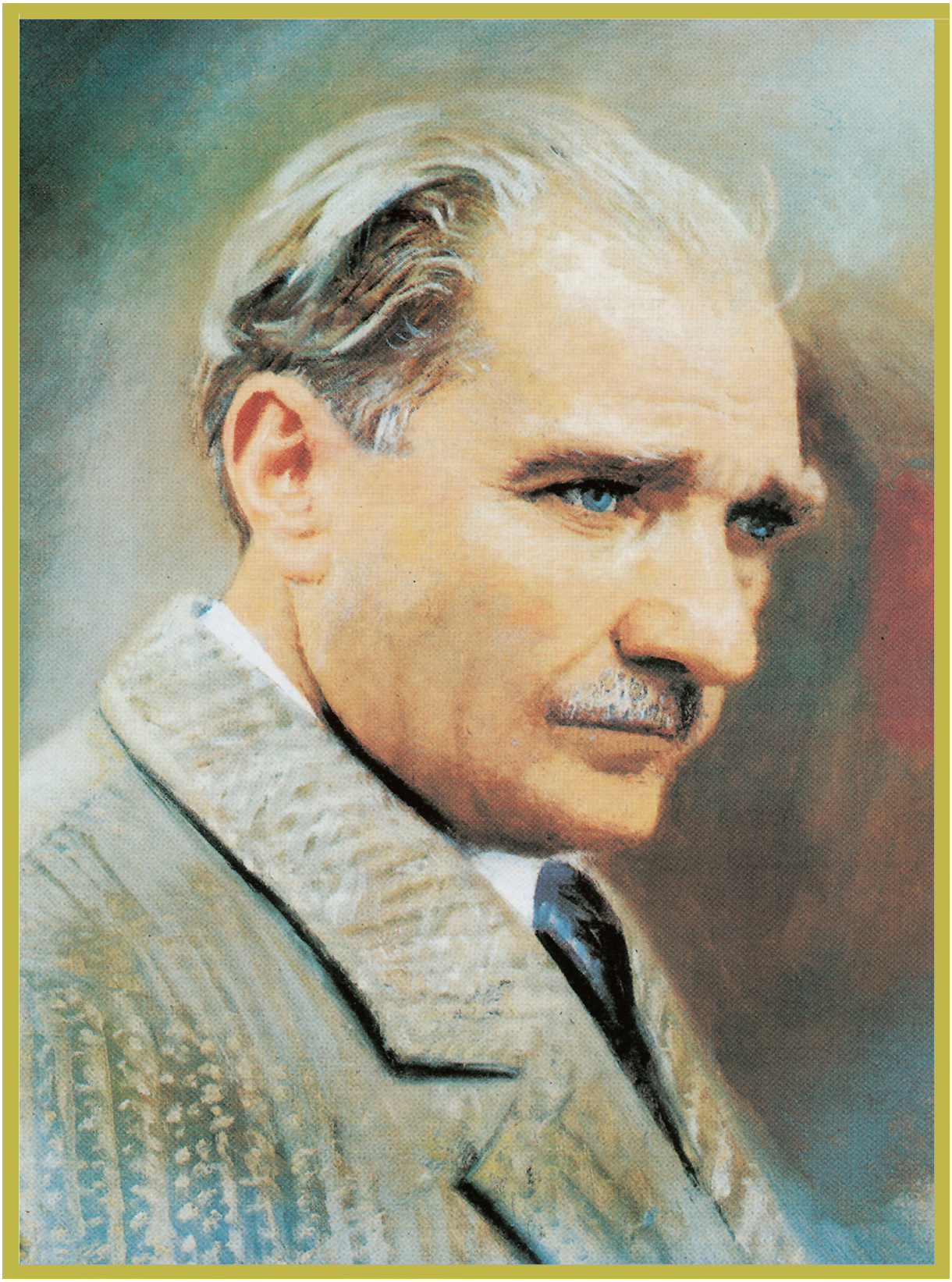

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

SUNUŞ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, farklılaştırılmış öğretimi esas alan bir yaklaşımı benimsemektedir. Bu kapsamda hazırlanmış öğretim programlarında bu yaklaşım doğrultusunda "Farklılaştırma" başlığı altında "Zenginleştirme" ve "Destekleme" bölümlerine birer strateji olarak yer verilmiştir. Farklılaştırılmış öğretimin destekleme boyutu, öğrenme sürecinde daha fazla zamana ve tekrar yapmaya ihtiyaç duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamında gerekli düzenlemeleri içermektedir. Bu durum, öğrencilerin akademik yeterliliklerinin düşük olduğu anlamına gelmemektedir. Aksine bu öğrenciler derin düşünme ve problem çözme yeteneklerine sahip olabilirler. Burada kritik olan öğrencilerin kendi hızlarında ilerleyebilmeleri için gerekli zaman ve desteğin sunulmasıdır. Öğrenme ortamlarını ve ders içeriklerini her öğrencinin kendi hızında ilerlemesine olanak tanıyacak şekilde tasarlamak, öğrencilerin güçlü yönlerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olacaktır.

Destekleme sürecinde öğretim programının amacı; temel bilgi ve kavramları öğrencilere anlaşılır ve etkileşimli bir biçimde sunmak, öğrenme sürecini aşamalı olarak inşa ederek öğrenci odaklı hâle getirmek, ürün aşamasında ise öğrencilerin farklı yöntemlerle öğrendiklerini ifade etmelerine olanak tanımaktır. Ayrıca dikkat dağıtıcı unsurları en aza indirerek teknolojiyi öğrenme ortamı ile bütünleştirmek de hedeflenmektedir. Destekleme yaklaşımı; öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve öğrenme hızlarına uygun olarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamını destekleyerek her öğrencinin öğrenme sürecinden en iyi şekilde faydalanmasını hedefler. Burada amaç, farklı tarzlarda ve hızda öğrenen öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin oluşması ihtimalini öğrenme sürecinin en başında ortadan kaldırmak ve tüm öğrencilerin hedeflenen öğrenme çıktılarına farklı öğrenme yöntemleriyle de olsa ulaşmalarını sağlamaktır.

Farklılaştırma kapsamında hazırlanan "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Destekleme Etkinlikleri Öğretmen Kılavuz Kitabı" disiplin içi ilişkilendirmelere ek olarak disiplinler arası ilişkilendirmeler ve gerçek yaşam uygulamaları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Tasarlanan etkinlikler, öğrenme süreçlerini planlamak üzere örnek teşkil edebilecek nitelikte olup; öğrenci ilgi, ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda belirli kısımları seçilerek ve öğrenci seviyesi göz önünde bulundurularak içerik ve verilen süre bağlamında değiştirilerek kullanılabilir. Kılavuzda sunulan etkinlikler, genişletilmiş ve derinlemesine bir öğrenme deneyimi sağlamak amacıyla çeşitli öğretim yöntemleriyle zenginleştirilmiştir. Etkinlikler, görsel materyallerle desteklenmiş ve birden fazla duyuya hitap edecek şekilde tasarlanmıştır. Bu yöntemler, öğrencilerin ilgisini çekmek ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırmak amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin aktif katılımını sağlamak ve öğrenme süreçlerini daha etkili hâle getirmek için özel olarak geliştirilmiştir.

Bu etkinlik kılavuzu, öğretmenler için bir etkinlik havuzu oluşturacak nitelikte tasarlanmıştır. Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre hazırlanmış etkinliklerle onların potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarını ve anlamlı ürünler ortaya koymalarını desteklemektedir. Kılavuzdaki içerikler, desteklenmeye ihtiyacı olan öğrenciler için uygun stratejilerin benimsenmesine ve uygulanmasına imkân sağlarken onların güçlü yönlerini ortaya çıkarmayı da hedeflemektedir.

Kitabın Tanıtımı

Ünite adı

Ünite numarası

Kitap ünitelerden oluşmaktadır. Her ünite başında ünite kapak sayfası yer almaktadır. Ünite kapaklarında o ünitenin adı ve numarası bulunmaktadır.

4. ETKİNLİK ADI	HARİTALARDA COĞRAFİ VERİLERİ GÖSTERME

Uygulamanın grupça ya da bireysel yapıldığını gösterir.

Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin coğrafi unsurlara ait görseller ve haritalar üzerinden veri okumalarını; bu verileri nokta, çizgi, alan şeklinde tasnif etmelerini ve vektör veri-coğrafi unsur eşleştirmesini yapabilmelerini sağlayabilme

Uygulama sonunda öğrencinin hangi beceriyi kazanacağını gösterir.

Destekleme Uygulaması	Performans görevi, çeşitli haritalardan yararlanılarak coğrafi verilerin gösterilmesi (nokta, çizgi ve alan) ve vektör veri-coğrafi unsur eşleştirmesinin yapılması şeklinde düzenlenebilir.

Programın destekleme bölümünde verilen uygulamanın kapsamını gösterir.

Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Uygulama için kullanılacak araç gereç ve materyalleri gösterir.

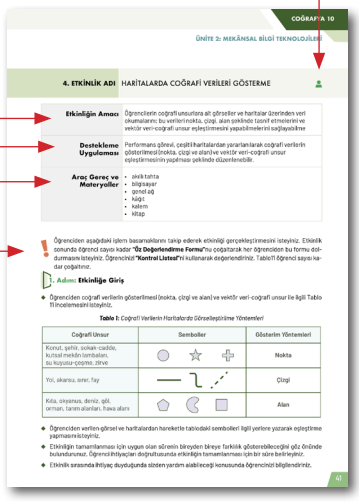
COĞRAFYA 10

ÜNİTE 2: MEKÂNSAL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

4. ETKİNLİK ADI HARİTALARDA COĞRAFİ VERİLERİ GÖSTERME

Etkinliğin Amacı: Öğrencilerin coğrafi unsurlara ait görseller ve haritalar üzerinden veri okumalarını; bu verileri nokta, çizgi, alan şeklinde tasnif etmelerini ve vektör veri-coğrafi unsur eşleştirmesini yapabilmelerini sağlayabilme

Destekleme Uygulaması: Performans görevi, çeşitli haritalardan yararlanılarak coğrafi verilerin gösterilmesi (nokta, çizgi ve alan) ve vektör veri-coğrafi unsur eşleştirmesinin yapılması şeklinde düzenlenebilir.

Araç Gereç ve Materyaller: • akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar "Öz Değerlendirme Formu"nu çoğaltarak her öğrenciden bu formu doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi "Kontrol Listesi"ni kullanarak değerlendiriniz. Tablo1'i öğrenci sayısı kadar çoğaltınız.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrenciden coğrafi verilerin gösterilmesi (nokta, çizgi ve alan) ve vektör veri-coğrafi unsur ile ilgili Tablo 11 incelemesini isteyiniz.

Tablo 1: Coğrafi Verilerin Haritalarda Görselleştirme Yöntemleri

Coğrafi Unsur	Semboller	Gösterim Yöntemleri
Konut, şehir, sokak-cadde, kutsal mekân-tanıbaları, su kuyusu-çeşme, zirve		Nokta
Yol, akarsu, sınır, fay		Çizgi
Kıta, okyanus, deniz, göl, orman, tarım alanları, hava alanı		Alan

- Öğrenciden verilen görsel ve haritalardan hareketle tabloda bulunan sembolleri ilgili yerlere yazarak eşleştirme yapmasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan süreyin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sözden yardım alabileceği konusunda öğrencinizi bilgilendiriniz.

41

!	Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliğin gerçekleştirilmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar "Öz Değerlendirme Formu"nu çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi "Kontrol Listesi"ni kullanarak değerlendiriniz. Tablo1'i öğrenci sayısı kadar çoğaltınız.
1. Adım:	**Etkinliğe Giriş**

Etkinliklerin adım adım uygulanacak şekilde bölümlere ayrıldığını gösterir.

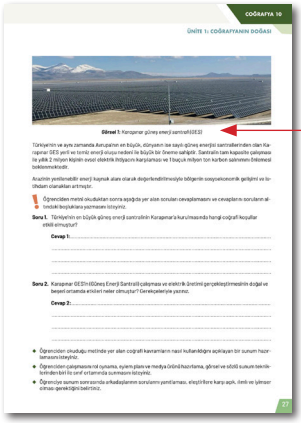

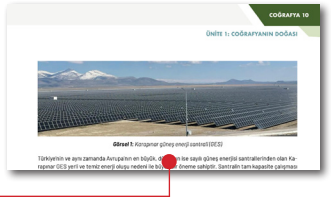

Görseller, sayfalara orantılı şekilde yerleştirilmiştir. Görsel açıklamaları, ayrıştırıcı yazım karakteri ve harf büyüklüğü dikkate alınarak verilmiştir. Açıklama ile görsel arasındaki bağlantının kolay algılanması için açıklamanın ait olduğu görsel yönlendirme oklarıyla gösterilmiştir.

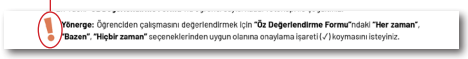

Etkinliğin sonunda öğretmenin dikkat etmesi gereken hususlar, ikonlarla birlikte ayrıştırıcı yazım karakteri ve büyüklükle verilir.

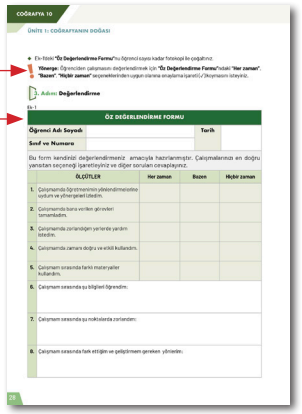

Etkinliğin sonunda öğrenci tarafından oluşturulan ürünün nasıl değerlendirileceği **"Öz Değerlendirme Formu"**nu gösterir.

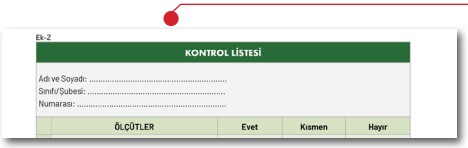

Etkinliğin sonunda öğretmen tarafından öğrencinin oluşturduğu ürünün nasıl değerlendirileceği **"Kontrol Listesi"**ni gösterir.

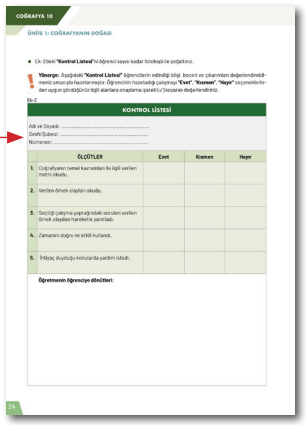

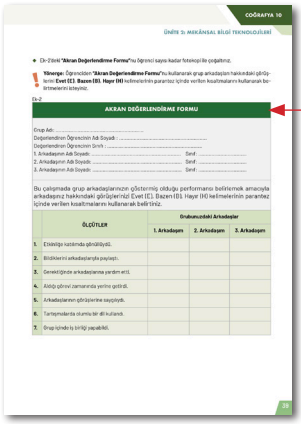

Etkinlik sonunda öğrenciler tarafından oluşturulan ürünlerin nasıl değerlendirileceği **"Akran Değerlendirme Formu"**nu gösterir.

SEMBOLLERİN AÇIKLAMASI

Bireysel etkinlik

Grup etkinliği

Kitap genelinde kullanılan tüm karekodlar, akıllı cihazlarla okutularak ya da kitabın dijital kopyalarında karekod üzerine tıklanarak açılabilir.

Kitabın dijital kopyalarında "İçindekiler" sayfasındaki başlıklar üzerine tıklayarak ilgili sayfalara ulaşabilirsiniz.

İçindekiler

1. ÜNİTE COĞRAFYANIN DOĞASI 11

COĞRAFYANIN DOĞASI 12

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİ 25

2. ÜNİTE MEKÂNSAL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ 30

COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ (CBS) UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖRNEKLER 31

HARİTALARDA COĞRAFİ VERİLERİ GÖSTERME 41

3. ÜNİTE DOĞAL SİSTEMLER VE SÜREÇLER 48

TÜRKİYE'DEKİ ANA YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ 49

DÜNYA'NIN İÇ YAPISI 54

4. ÜNİTE BEŞERÎ SİSTEMLER VE SÜREÇLER 59

YERLEŞMELERİ TANIYALIM 60

5. ÜNİTE EKONOMİK FAALİYETLER VE ETKİLERİ 68

TÜRKİYE'DE YÜRÜTÜLEN EKONOMİK FAALİYETLER 69

6. ÜNİTE AFETLER VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE 75

AFETLERLE MÜCADELEDE İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ 76

7. ÜNİTE BÖLGELER, ÜLKELER VE KÜRESEL BAĞLANTILAR 80

TÜRK KÜLTÜRÜNÜN YAYILDIĞI ALANLARA SANAL GEZİ 81

TÜRK MİLLETİNİN SOYUT VE SOMUT KÜLTÜREL MİRAS ÖGELERİ 85

Kaynakça 89

Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası Karekodu 89

Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası 90

Türk Dünyası Haritası 91

ÜNİTE 1

COĞRAFYANIN DOĞASI

1. ETKİNLİK ADI COĞRAFYANIN DOĞASI

Etkinliğin Amacı	Coğrafyanın temel konularını örnek olay, olgu veya mekân bağlamında öğrenme ve belirlemeye yönelik bireyselleştirilmiş çalışma yaprakları hazırlayabilme
Destekleme Uygulaması	Öğrencilerin öğrenme düzeylerine göre bireyselleştirilmiş çalışma yaprakları hazırlanabilir. Performans görevi, coğrafi bakış açısıyla hazırlanmış bir çalışmanın incelenmesi ve bu çalışmadaki coğrafi kavramların nasıl kullanıldığını kapsayan bir sunum şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinliğe girişte verilen çalışma yapraklarını ve etkinlik sonundaki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrenciden coğrafyanın temel konularını ve soru tipleri ile ilgili metni okumasını isteyiniz.
- Öğrenciden aşağıdaki çalışma yapraklarında yer alan örnek olayları okumasını isteyiniz.
- Öğrenciden verilen çalışma yapraklarından birini seçmesini isteyiniz ve seçtiği çalışma yaprağını fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciden seçtiği çalışma yaprağında yer alan soruları verilen örnek olaya uygun olarak tamamlamasını isteyiniz.
- Öğrenciden etkinlik aşamasında yer alan örnek metinler ile ilgili tabloyu doldurmasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

- **Coğrafyanın temel konuları**

  - **I. Konu: Mekân**

    Coğrafyada mekân; etrafından ayırt edilebilen fiziksel ve beşerî özelliklere sahip, geniş, somut ve soyut konuların ayrı ayrı veya bir arada ifade edilmesidir.

    Örnek sorular:

    a) Mekân nerede?

    b) Mekânın mutlak konumu nedir?

    c) Mekânın göreceli konumu nedir?

    ç) Mekân nasıl bir yapıya sahiptir? (toplumsal, kültürel, ekonomik vb.)

  - **II. Konu: Yer**

    Coğrafyada yer kavramı; daha somut bir kavramı, mekânın noktasal olarak ele alınmasını ya da belirli bir coğrafi noktayı ifade etmeyi anlatır.

    Örnek sorular:

    a) O yer nasıldır?

    b) O yeri özel kılan nedir?

    c) O yerin fiziki coğrafya özellikleri nelerdir?

    ç) O yerin beşerî coğrafya özellikleri nelerdir?

  - **III. Konu: İnsan-Doğa Etkileşimi**

    Coğrafyada insan-doğa etkileşimi, mekânda ve yerde insanın yaptığı tüm faaliyetleri ve doğa ile karşılıklı ilişkilerini ele alır.

    Örnek sorular:

    a) İnsanlar çevreleriyle nasıl bir ilişki içindedir?

    b) İnsanlar bu doğal çevreyi nasıl değiştirirler?

    c) Doğal çevre insan yaşamını ve faaliyetlerini nasıl etkiler?

    ç) İnsan, çevresiyle nasıl uyum sağlar?

    d) İnsanlar bu ortamdan hangi ihtiyaçlarını karşılar?

♦ **IV. Konu: Hareket**

Coğrafyada hareket konusu, doğal olaylar ve beşerî faaliyetler içinde ayrı veya etkileşimli olarak coğrafi unsurların yer değiştirmesidir.

Örnek sorular:

a) İnsanlar, fikirler ve mallar nasıl ve neden hareket eder?

b) İnsanlar; neden, nereden, nereye, nasıl hareket eder?

c) İnsanların hareketi bölgeleri birbirine nasıl bağlar?

ç) Hareketi etkileyen veya engelleyen faktörler nelerdir?

d) Kıtaların hareketlerini sağlayan unsurlar nelerdir?

♦ **V. Konu: Zaman**

Coğrafyada zaman konusu, coğrafi tüm doğal ve beşerî olayların başlangıçtan itibaren dönüşümünün ve gelecekteki durumunun kronolojik olarak ifade edilmesidir.

Örnek sorular:

a) Bu yerleşmeler ne zaman kurulmaya başlamıştır?

b) Kuraklık ne zaman bu mekânı etkilemeye başlamıştır?

c) Mevsimler astronomik olarak ne zaman başlar?

ç) Dünyadaki kıtalar ne zaman oluşmaya başlamıştır?

♦ **VI. Konu: Dağılış (Yayılma)**

Coğrafyada dağılış, mekânda veya yerde coğrafi olayların tamamının ya da bir bölümünün yayılışını ifade eder.

Örnek sorular:

a) Hayvancılık faaliyetleri nerede yapılmaktadır?

b) Demir madeninin çıkarıldığı yerler nerededir?

c) Türkiye'de kış turizmi daha çok nerede yapılmaktadır?

ç) Depremler dünyada daha çok nerelerde meydana gelmektedir?

2. Adım: Etkinlik Aşaması

- Öğrenciden çalışma yapraklarında yer alan örnek olayları okumasını ve ilgili soruları yanıtlamasını isteyiniz.

1. Örnek Olay:

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih:**
Örnek Olay Adı	Asrın Projesi Marmaray	
Coğrafi Konular	Mekân, yer, insan-doğa etkileşimi, hareket, zaman, dağılış	
Örnek Olay İçeriği	Türkiye, Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan uluslararası öneme sahip ulaşım yolları üzerinde yer almaktadır. Bu yollardan biri de Trakya ile Anadolu arasında bulunan İstanbul Boğazı'dır. Boğazın altından geçen ve iki kıtayı kesintisiz bir şekilde birbirine bağlayan uluslararası nitelikteki Marmaray ve Avrasya Tüneli inşa edilmiştir (Görsel 1). Marmaray'ın temel amacı, İstanbul'un yoğun trafiğini azaltmak ve metropolün ulaşım ağını güçlendirmektir. Proje, sadece şehir içi ulaşımda değil uluslararası taşımacılıkta da önemli bir rol oynamaktadır. Marmaray sayesinde Avrupa'dan Çin'e uzanan kesintisiz Demir İpek Yolu üzerinde yük taşımacılığı yapılmaya başlanmıştır. Bu gelişme, Türkiye'nin coğrafi konumunu stratejik bir avantaja dönüştüren önemli bir adım olmuştur. 2013-2023 yılları arasında Marmaray'da bir milyar yolcu taşınmıştır. 2024 yılı itibarıyla Marmaray, 76,6 kilometre uzunluğunda ve 43 istasyonla hizmet vermeye devam etmektedir. **Görsel 1:** *Avrasya Tüneli*	

Çalışma Yaprağı Etkinliği	**Sorular:** **a)** Marmaray'ın yerini haritada gösteriniz. **b)** Marmaray'ın mekâna ait özelliklerini yazınız. .... **c)** Marmaray'ın yapımında insan-doğa etkileşimi nasıl olmuştur? Yazınız. .... **ç)** Marmaray'ın hangi yıl yapıldığını tespit ederek yazınız. .... **d)** Marmaray bölgede hangi beşerî coğrafi unsurlara etki etmiştir? Yazınız. ....
Yaşantısal Uygulama	**Sorular:** Kendi yaşadığınız yerde ulaşım ihtiyaçlarını çözmek için yapılmış ya da yapılacak örnek çalışmalar hakkında bilgiler yazınız. ....

2. Örnek Olay:

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih:**
Örnek Olay Adı	Akkuyu Nükleer Güç Santrali (NGS)	
Coğrafi Konular	Mekân, yer, insan-doğa etkileşimi, hareket, zaman, dağılış	
Örnek Olay İçeriği	Türkiye'de nükleer enerji çalışmaları 1960'lı yılların başlarında gündeme gelmiştir. 1974 yılında bu alandaki çalışmalar hız kazanmış ve ilk nükleer güç santralinin Mersin'in Akkuyu bölgesinde kurulmasına karar verilmiştir. Akkuyu'nun santral için seçilmesinde bölgenin sismik açıdan uygunluğu, deniz suyu gibi su kaynaklarına yakınlığı, ulaşım olanaklarının elverişliliği, bölgedeki elektrik tüketim oranı, nüfus yoğunluğu gibi kriterler etkili olmuştur. Bu santralin yapım süreci, 12 Mayıs 2010 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Rusya Federasyonu Hükûmeti arasında imzalanan anlaşmayla başlamıştır. 2013 yılında NGS inşaat sahasında çalışmalara geçilmiş, 2023 yılında ise güç üniteleri için gerekli olan taze nükleer yakıt alınmıştır. 2025 yılında santralin ilk reaktöründe test aşamasında çalışmalara başlanmıştır (Görsel 2). Tüm üniteleriyle 2028 yılında tam kapasiteyle faaliyete geçmesi öngörülmektedir. Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin tam kapasite çalıştığında yılda yaklaşık 35 milyar kilovat saat elektrik üretmesi ve Türkiye'nin toplam elektrik ihtiyacının yaklaşık %10'unu karşılaması beklenmektedir.	

Görsel 2: *Akkuyu Nükleer Güç Santrali (NGS)*

Çalışma Yaprağı Etkinliği	**Sorular:** **a)** Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin yerini haritada gösteriniz. **b)** Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin çevresinde mekâna ait hangi özellikler görülmektedir? Yazınız. .... **c)** Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin yapımında insan-doğa etkileşimi nasıl olmuştur? Yazınız. .... **ç)** Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin ilk reaktörü hangi yılda devreye girecektir? .... **d)** Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin faaliyete geçmesiyle hangi beşeri faaliyetler değişecektir? ....
Yaşantısal Uygulama	**Sorular:** Yaşadığınız yerde enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmış veya yapılması planlanan örnek çalışmaları yazınız. ....

3. Örnek Olay:

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih:**
Örnek Olay Adı	Türkiye'de Yer Değiştiren Bazı Yerleşmeler	
Coğrafi Konular	Mekân, yer, insan-doğa etkileşimi, hareket, zaman, dağılış	
Örnek Olay İçeriği	Türkiye'de fiziki yapı ve idari özellikler bakımından çeşitlilik gösteren birçok yerleşim birimi bulunmaktadır. Bu yerleşmeler, zaman içerisinde farklı nedenlerle bulundukları yerlerden başka alanlara taşınmıştır (Harita 1). Yer değişikliğinin başlıca nedenleri afetler, baraj yapımı, ulaşım olanaklarının değişmesi ve ekonomik faaliyetlerdeki dönüşümlerdir. **Harita 1:** *Türkiye'de yer değiştiren bazı yerleşmelerin bulunduğu iller* Afetler içinde, özellikle depremler, yerleşmelerin taşınmasında önemli bir etkendir. Bu duruma en çarpıcı örnek Erzincan ilidir. Erzincan'da meydana gelen yıkıcı depremler sonucu yerleşme daha güvenli, sismik açıdan sağlam zeminlere sahip alanlara kaydırılmıştır. Baraj yapımı da birçok yerleşmenin yer değiştirmesine neden olmuştur. Muş, Adana, Sivas ve Kahramanmaraş illerinde baraj gölleri altında kalan bazı köy ve kasabalar daha yüksek ve güvenli alanlara taşınmıştır. Ekonomik faaliyetlerdeki değişim de yerleşmeleri etkileyen önemli bir faktördür. Gümüşhane ili, 19. yüzyılın sonlarında madencilik faaliyetlerinin önemini yitirmesiyle eski yerleşim alanından daha ulaşılabilir bir konuma gelmiş ve ulaşım ağlarına yakın bölgelere doğru kaymıştır. Ulaşım olanaklarının gelişmesi de yerleşmelerin konumunu doğrudan etkileyen bir başka unsurdur. 1981-2015 yılları arasında Erzurum iline bağlı Tortum ilçesindeki bazı köyler, yeni açılan Erzurum-Artvin karayolu güzergâhına daha yakın alanlara taşınmıştır. Ulaşımın kolaylaşması yerleşim tercihlerini de yönlendirmiştir.	

Çalışma Yaprağı Etkinliği	**Sorular:** **a)** Yer değiştiren yerleşmelerin yerlerini haritada gösteriniz. **b)** Yer değiştiren yerleşimlerin bulundukları mekânı değiştirmelerine neden olan faktörleri yazınız. .... **c)** Baraj yapımı, hangi yerleşim yerlerinin taşınmasına neden olmuştur? Yazınız. .... **ç)** Gümüşhane yerleşim yeri hangi yıl ve hangi nedenle yer değiştirmiştir? Yazınız. .... **d)** Yer değiştiren yerleşmeler, hangi beşerî faaliyetleri etkilemiştir? Yazınız. ....
Yaşantısal Uygulama	**Sorular:** Kendi yaşadığınız yerde yer değiştiren yerleşmeler var mı? Cevabınız evet ise yer değiştirme nedenlerini ve sonuçlarını yazınız. ....

4. Örnek Olay:

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih:**
Örnek Olay Adı	Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali (HES)	
Coğrafi Konular	Mekân, yer, insan-doğa etkileşimi, hareket, zaman, dağılış	
Örnek Olay İçeriği	Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Karadeniz'in doğusundaki Artvin ilinin Yusufeli ilçesinde inşa edilmiştir. 275 metre yüksekliğiyle Türkiye'nin en yüksek barajı olup aynı zamanda dünyanın en önemli barajları arasında yer alır. 07.03.2024 tarihinde Yusufeli Barajı tam kapasite ile üretime başlamıştır. Barajın kurulduğu alan, dağlık bir topoğrafyaya sahiptir. Bu dağlık alan, Çoruh Nehri ve onun kolları tarafından oluşturulan vadilerle parçalanmıştır (Görsel 3). Baraj ve hidroelektrik santralinin yapımı, bölgenin ekonomik ve demografik yapısını önemli ölçüde değiştirmiştir. İnşaat sürecinde çalışmak üzere farklı yerlerden gelen işçiler, Yusufeli ilçesinin nüfusunun geçici olarak artmasına neden olmuştur. Ayrıca yerleşim alanlarının baraj gölünün altında kalacak olması sebebiyle ilçe merkezi başka bir alana taşınmıştır. **Görsel 3:** *Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali (HES)*	

Çalışma Yaprağı Etkinliği	**Sorular:** **a)** Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin yerini haritada gösteriniz. **b)** Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin mekâna ait özelliklerini yazınız. .... **c)** Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin yapımı, insan ile doğa arasındaki etkileşimi nasıl etkilemiştir? Yazınız. .... **ç)** Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin yapım yılı nedir? Metinden hareketle yazınız. Yazınız. .... **d)** Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin yapımı, bölgedeki insan faaliyetlerini (beşerî unsurları) nasıl etkilemiştir? ....
Yaşantısal Uygulama	**Sorular:** Yaşadığınız yerde enerji ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılan veya yapılması planlanan çalışmaları araştırarak yazınız. ....

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmamda zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmamda farklı araç, gereç ve materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin hazırladığı çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Coğrafyanın temel konuları ile ilgili verilen metni okudu.			
2.	Verilen örnek olayları okudu.			
3.	Seçtiği çalışma yaprağındaki soruları verilen örnek olaydan hareketle yanıtladı.			
4.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			
5.	İhtiyaç duyduğu konularda yardım istedi.			

Öğretmenin öğrenciye dönütleri:

2. ETKİNLİK ADI TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİ

Etkinliğin Amacı	Coğrafi bakış açısıyla hazırlanmış bir çalışmanın (Türkiye'nin en büyük güneş santrali) coğrafi koşullarını tanımlayabilme, ortamda meydana getirdiği etkiyi yorumlayabilme
Destekleme Uygulaması	Öğrencilerin öğrenme düzeylerine göre bireyselleştirilmiş çalışma yaprakları hazırlanabilir. Performans görevi, coğrafi bakış açısıyla hazırlanmış bir çalışmanın incelenmesi ve bu çalışmadaki coğrafi kavramların nasıl kullanıldığını kapsayan bir sunum şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • karton vb. afiş malzemesi • kitap

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu fotokopi ile çoğaltarak öğrenciden doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Aşağıdaki metni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciden verilen metni okumasını isteyiniz.
- Öğrenciden metnin sonunda yer alan soruları cevaplamasını ve soruların cevaplarını altındaki boşluklara yazmasını isteyiniz.
- Öğrenciden okuduğu metinde yer alan coğrafi kavramların nasıl kullanıldığını açıklayan bir sunum hazırlamasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİ KARAPINAR

Dünyada fosil kaynakların çevreye verdiği zararları azaltmak veya yok etmek için alternatif enerji kaynaklarına yönelim artmaktadır. Güneş enerjisi fosil yakıtlara alternatif olan yenilenebilir bir enerji kaynağıdır. Bu nedenle güneş enerjisi ile ilgili teknolojik yönden, üretim ve maliyet yönünden birçok araştırma yapılmaktadır. Gerek ısınma amaçlı gerekse elektrik üretimi için ev, endüstri, tarım gibi alanlardaki güneş enerjisi kullanımı yıllar geçtikçe artmaktadır.

Güneşli gün sayısının fazla olduğu kurak ve yarı kurak iklime sahip Türkiye'nin güneş enerjisi potansiyeli fazladır. Mutlak konumundan dolayı Türkiye'de güneye gidildikçe güneşlenme süresi de artar. Bu durum Harita 1'de gösterilmiştir.

Harita 1: *Türkiye'nin Uzun Yıllar (2004-2021) Ortalama Global Güneş Radyasyonu Dağılımı*

Konya'nın Karapınar ilçesi, bilinçsiz tarım, iklim değişikliği ve yanlış sulama sebebiyle Türkiye'nin en kurak bölgelerinden biri hâline gelmiştir.

Bölgenin değerlendirilmesi amacıyla 2020 yılında başlatılan Güneş Enerjisi Santrali Kurulum Projesi, 2 Mayıs 2023 tarihinde resmî olarak tamamlanmıştır (Görsel 1).

Görsel 1: *Karapınar güneş enerji santrali (GES)*

Türkiye'nin ve aynı zamanda Avrupa'nın en büyük, dünyanın ise sayılı güneş enerjisi santrallerinden olan Karapınar GES yerli ve temiz enerji oluşu nedeni ile büyük bir öneme sahiptir. Santralin tam kapasite çalışması ile yıllık 2 milyon kişinin evsel elektrik ihtiyacını karşılaması ve 1 buçuk milyon ton karbon salınımını önlemesi beklenmektedir.

Arazinin yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak değerlendirilmesiyle bölgenin sosyoekonomik gelişimi ve istihdam olanakları artmıştır.

Öğrenciden metni okuduktan sonra aşağıda yer alan soruları cevaplamasını ve cevaplarını soruların altındaki boşluklara yazmasını isteyiniz.

Soru 1. Türkiye'nin en büyük güneş enerji santralinin Karapınar'a kurulmasında hangi coğrafi koşullar etkili olmuştur? Yazınız.

Cevap 1:.....

.....

.....

.....

Soru 2. Karapınar GES'in (Güneş Enerji Santrali) çalışması ve elektrik üretimi gerçekleştirmesinin doğal ve beşerî ortamda etkileri neler olmuştur? Gerekçeleriyle yazınız.

Cevap 2:.....

.....

.....

.....

- Öğrenciden okuduğu metinde yer alan coğrafi kavramların nasıl kullanıldığını açıklayan bir sunum hazırlamasını isteyiniz.
- Öğrenciden çalışmasını rol oynama, eylem planı ve medya ürünü hazırlama, görsel ve sözlü sunum tekniklerinden biri ile sınıf ortamında sunmasını isteyiniz.
- Öğrenciye sunum sonrasında arkadaşlarının sorularını yanıtlaması, eleştirilere karşı açık, ılımlı ve iyimser olması gerektiğini belirtiniz.

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmamda zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencinin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin hazırladığı çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Verilen metni okudu.			
2.	Karapınar'ın konumunu öğrendi.			
3.	Türkiye'nin en büyük güneş enerji santralinin Karapınar'a kurulmasında etkili olan coğrafi koşulları sıraladı.			
4.	Karapınar GES'in çalışmasının ve elektrik üretiminin, doğal ve beşerî ortamda meydana getirdiği etkileri açıkladı.			
5.	Verilen metinde coğrafi kavramların nasıl kullanıldığına dair sunum hazırladı.			
6.	Çalışmasını sunum tekniklerine uygun olarak sundu.			
7.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			
8.	İhtiyaç duyduğu konularda yardım istedi.			

Öğretmenin geri bildirimi:

ÜNİTE 2

MEKÂNSAL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

3. ETKİNLİK ADI — COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ (CBS) UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖRNEKLER

Etkinliğin Amacı	Coğrafi bilgi sistemlerinin (CBS) örnek uygulamalarına ilişkin istatistiksel görsel, özet ve sonuçları inceleyebilme, CBS uygulamalarıyla ilgili soruları yanıtlayabilme ve paylaşabilme
Destekleme Uygulaması	CBS uygulamalarına ilişkin örnekler artırılabilir ve uygulamaların incelenmesinde akran öğretiminden yararlanılabilir. Performans görevi, çeşitli haritalardan yararlanılarak coğrafi verilerin gösterilmesi (nokta, çizgi ve alan) ve vektör veri-coğrafi unsur eşleştirmesinin yapılması şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Öğrencilerden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmelerini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu ve **"Akran Değerlendirme Formu"**nu fotokopi ile çoğaltarak öğrencilerden bu formları doldurmalarını isteyiniz. Öğrencilerinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- "Birlikte Soralım, Birlikte Öğrenelim" çalışmasını yaptırmak için öğrencileri ikili veya dörtlü gruplara ayırınız.
- Her gruptan, bir grup sözcüsü seçmelerini ve gruplarına bir ad vermelerini isteyiniz.
- Verilen metinleri öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrencilerden CBS ile ilgili örnek metinleri ve genel ağ uygulamalarını incelemelerini isteyiniz.
- Öğrencilerden örnek CBS uygulamaları ile ilgili verilen soruları bireysel olarak cevaplamalarını ve cevaplarını soruların altındaki boşluklara yazmalarını isteyiniz.
- Grup üyelerinden örnek CBS uygulamalarına ilişkin sorulara verdikleri cevapları karşılaştırarak grup içi ortak cevap oluşturmalarını ve oluşturdukları cevapları soruların altındaki boşluklara yazmalarını isteyiniz.
- Öğrencilerden seçtikleri grup sözcüleri aracılığıyla soruların yanıtlarını tahtaya yazmalarını isteyiniz.
- Öğrencilerden etkinlik sonunda **"Öz Değerlendirme Formu"** ve **"Akran Değerlendirme Formu"**nu doldurmalarını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduklarında sizden yardım alabilecekleri konusunda öğrencilerinizi bilgilendiriniz.

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

CBS TABANLI RESMÎ KURUM/KURULUŞLARIN UYGULAMALARI

Ülkelerin kendilerine özgü coğrafi bilgi sistemlerinin oluşturulması, kullanılması ve geliştirilmesi sürecinde çeşitli faaliyetler yürütülmektedir. Bu sistemler; coğrafi verilerin toplanması, depolanması ve yönetilmesinde büyük rol oynamaktadır. Aynı zamanda yerel yönetimlerin planlama, harita üretimi, altyapı ve üstyapı çalışmaları gibi birçok alandaki faaliyetlerinde de önemli bir destek sağlamaktadır. Kent bilgi sistemlerinin standartlaştırılması ve yaygınlaştırılmasında da CBS uygulamaları büyük katkı sunmaktadır. Bu uygulamalar sayesinde veriler daha etkin analiz edilmekte ve karar alma süreçleri hızlandırılmaktadır.

CBS'nin yaygın olarak kullanıldığı bazı uygulama alanları şunlardır:

a) Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi; ülkemizin coğrafi verilerini toparlayan, saklayan, işleyen ve paylaşan entegre bir bilgi sistemidir. Bu sistem; kamu, özel sektör ve akademik kuruluşlar arasında veri paylaşımını kolaylaştırarak daha etkili ve verimli kararlar alınmasına olanak tanır.

Amacı ve Önemi

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'nin temel amacı, coğrafi verilerin uyumlu ve entegre bir şekilde yönetilmesini sağlamaktır. Bu sistemin önemi aşağıdaki başlıklar altında özetlenebilir:

- **Veri Entegrasyonu:** Farklı kaynaklardan gelen verilerin bir arada kullanılması daha kapsamlı ve güvenilir bilgi sağlar.
- **Karar Destek:** Coğrafi bilgi sistemleri, karar vericilere hızlı ve etkili çözümler sunarak planlama ve yönetim süreçlerini iyileştirir.
- **Kaynak Yönetimi:** Doğal ve beşerî kaynakların daha iyi yönetilmesini sağlar, sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunur.

Bileşenleri

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi çeşitli bileşenlerden oluşur. Bu bileşenlerin her biri, sistemin işlevselliğini ve etkinliğini artırır. Bu bileşenler

- coğrafi veri görüntüleme,
- metaveri yönetim portalı,
- coğrafi veri talep portalı,
- coğrafi veri paylaşım matrisi,
- coğrafi veri sözlüğüdür.

Öğrencilerin Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ile ilgili bileşenleri inceleyebilmeleri için aşağıda verilen karekodu kullanmalarını sağlayınız.

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ▶

Yönerge: Öğrencilerden Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ile ilgili aşağıdaki soruları cevaplamalarını ve cevaplarını soruların altındaki boşluklara yazmalarını isteyiniz. Öğrenci sayısı kadar soru ve cevap kâğıdını fotokopi ile çoğaltınız.

Soru 1. Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'nin amacı ve önemini yazınız.

Cevap 1. .....

.....

.....

Soru 2. Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'nin bileşenlerinin neleri amaçladığını genel ağ üzerinden elde ettiğiniz bilgilere göre yazınız.

Cevap 2. .....

.....

.....

Yönerge: Öğrencilerden Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ile ilgili yukarıdaki sorulara verdikleri cevapları karşılaştırarak grup içi ortak cevap oluşturmalarını ve oluşturdukları bu cevapların grup sözcüsü tarafından soruların altındaki boşluklara yazılmasını isteyiniz.

Grubun ortak cevabı:

Cevap 1. .....

.....

.....

Cevap 2. .....

.....

.....

b) Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Ulusal Kasırga Merkezi ve Orta Pasifik Kasırga Merkezi

ABD Ulusal Kasırga Merkezi ve Orta Pasifik Kasırga Merkezi, kasırgaların izlenmesi ve tahmin edilmesi konularında kritik roller oynayan iki önemli kuruluştur. Bu merkezlerin coğrafi bilgi sistemi ile karşılıklı ilişkileri bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde belirtilmektedir:

- **Veri Analizi ve Görselleştirme:** CBS, meteorolojik verilerin coğrafi haritalar üzerinde görselleştirilmesini sağlayarak kasırgaların potansiyel etkilerinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur.
- **Risk Değerlendirmesi:** CBS, kasırga riskinin yüksek olduğu bölgelerin belirlenmesi ve tahliye planlarının geliştirilmesi için analizler sunar.
- **İzleme ve Raporlama:** CBS tabanlı sistemler, kasırgaların gerçek zamanlı izlenmesine ve gelişmelerin hızlı bir şekilde raporlanmasına olanak tanır.

Öğrencilerden ABD Ulusal Kasırga Merkezi ve Orta Pasifik Kasırga Merkezinde yer alan CBS ürünlerini inceleyebilmeleri için aşağıdaki karekodu kullanmalarını sağlayınız.

ABD Ulusal Kasırga Merkezi ve Orta Pasifik Kasırga Merkezi ▶

Yönerge: Öğrencilerden ABD Ulusal Kasırga Merkezi ve Orta Pasifik Kasırga Merkezi ile ilgili aşağıda verilen soruları önce bireysel olarak cevaplamalarını, ardından grup arkadaşları ile cevaplarını karşılaştırarak ortak bir cevap oluşturmalarını ve cevaplarını soruların altındaki boşluklara yazmalarını isteyiniz. Öğrenci sayısı kadar soru ve cevap kâğıdını fotokopi ile çoğaltınız.

Soru 1. ABD Ulusal Kasırga Merkezi ve Orta Kasırga Merkezinde hangi doğa olayları için analiz yapıldığını ve veri toplandığını yazınız.

Cevap 1. .....

.....

.....

Soru 2. ABD Ulusal Kasırga Merkezi ile Orta Pasifik Kasırga Merkezinin genel ağ sitelerinde yer alan CBS ürünleri, genel ağ kullanıcılarına hangi konularda yardımcı olmaktadır? Yazınız.

Cevap 2. .....

.....

.....

Grubun ortak cevabı:

Cevap 1. .....

.....

.....

Cevap 2. .....

.....

.....

c) Türkiye'nin Afet Yönetim Karar Destek Sistemi Projesi (AYDES)

Afet ve acil durumlarda tüm kaynakları etkin bir şekilde yönetebilen, CBS üzerine inşa edilmiş, karar destek mekanizmalarına sahip web tabanlı bir uygulamadır. AYDES, temelde üç bileşenden oluşmaktadır. Bunlar

- olay komuta sistemi,
- mekânsal bilgi sistemi,
- iyileştirme sistemidir.

Öğrencilerin AYDES içinde yer alan bileşenleri inceleyebilmeleri için aşağıda verilen karekodu kullanmalarını sağlayınız.

AYDES ▶

Yönerge: Öğrencilerden AYDES ile ilgili aşağıda verilen soruları önce bireysel olarak cevaplamalarını, ardından grup arkadaşları ile cevaplarını karşılaştırarak ortak bir cevap oluşturmalarını ve cevaplarını soruların altındaki boşluklara yazmalarını isteyiniz. Öğrenci sayısı kadar soru ve cevap kâğıdını fotokopi ile çoğaltınız.

Soru 1. AYDES'te yer alan temel bileşenleri yazınız.

Cevap 1. .....

.....

.....

Soru 2. AYDES'in genel ağ sitesinde yer alan sistem bileşenleri görselindeki unsurları yazınız.

Cevap 2. .....

.....

.....

Grubun ortak cevabı:

Cevap 1. .....

.....

.....

Cevap 2. .....

.....

.....

ç) Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM) Parsel Sorgulama Uygulaması

Türkiye'de taşınmaz mal yönetimi ve planlama süreçlerini dijitalleştirerek daha etkin, şeffaf ve erişilebilir hâle getiren; mekânsal verilerin doğru ve hızlı bir şekilde kullanılmasını sağlayan hem bireyler hem de kamu kurumları için önemli avantajlar sunan uygulamalardan biri de TKGM'nin parsel sorgulama uygulamasıdır. Bu uygulamanın

- idari,
- adres,
- analiz,
- coğrafi olmak üzere dört ana bileşeni bulunmaktadır.

Öğrencilerin TKGM sisteminde yer alan ana bileşenleri inceleyebilmeleri için aşağıda verilen karekodu kullanmalarını sağlayınız.

TKGM ▶

Yönerge: Öğrencilerden TKGM ile ilgili aşağıda verilen soruları önce bireysel olarak cevaplamalarını, ardından grup arkadaşları ile cevaplarını karşılaştırarak ortak bir cevap oluşturmalarını ve cevaplarını soruların altındaki boşluklara yazmalarını isteyiniz.

Soru 1. TKGM parsel sorgulama uygulamasında yer alan dört ana başlığın adlarını yazınız.

Cevap 1. .....

.....

.....

Soru 2. TKGM parsel sorgulama uygulamasının temel amacı sizce ne olabilir? Yazınız.

Cevap 2. .....

.....

.....

Grubun ortak cevabı:

Cevap 1. .....

.....

.....

Cevap 2. .....

.....

.....

d) Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Coğrafi İstatistik Portalı (CİP)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK); Türkiye'nin resmî istatistik kurumudur ve ülkenin her türlü istatistiksel verisini toplar, analiz eder ve yayımlar. TÜİK'in sunduğu hizmetlerden biri de Coğrafi İstatistik Portalı'dır (CİP). CİP, Türkiye'nin coğrafi ve istatistiksel verilerini bir araya getirerek kamuoyuna sunar. Bu portal, kullanıcılara harita tabanlı verilere erişim imkânı sağlayarak istatistiklerin mekânsal analizine olanak tanır.

CİP ve CBS arasındaki ilişki çeşitli bileşenlerle gerçekleşmektedir. Bu bileşenler

- veri entegrasyonu,
- mekânsal analiz,
- kullanıcı dostu arayüz ile sağlanır.

Öğrencilerin Türkiye İstatistik Kurumu Coğrafi İstatistik Portalı içinde yer alan ana bileşenleri inceleyebilmeleri için aşağıda verilen karekodu kullanmalarını sağlayınız.

Türkiye İstatistik Kurumu Coğrafi İstatistik Portalı ▶

Yönerge: Öğrencilerden Türkiye İstatistik Kurumu Coğrafi İstatistik Portalı ile ilgili aşağıda verilen soruları önce bireysel olarak cevaplamalarını, ardından grup arkadaşları ile cevaplarını karşılaştırarak ortak bir cevap oluşturmalarını ve cevaplarını soruların altındaki boşluklara yazmalarını isteyiniz. Öğrenci sayısı kadar soru ve cevap kâğıdını fotokopi ile çoğaltınız.

Soru 1. CİP ve CBS arasındaki ilişki hangi bileşenlerle gerçekleşmektedir? Yazınız.

Cevap 1. .....

.....

.....

Soru 2. Genel ağ üzerindeki CİP uygulamasında hangi beşerî faaliyetler ile ilgili verilere ulaşılabilir? Yazınız.

Cevap 2. .....

.....

.....

Grubun ortak cevabı:

Cevap 1. .....

.....

Cevap 2. .....

.....

Yönerge: Öğrencilerden seçtikleri grup sözcüleri aracılığıyla grubun yanıtlarını tahtaya yazmalarını isteyiniz.

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmalarını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymalarını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim, geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Akran Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden **"Akran Değerlendirme Formu"**nu kullanarak grup arkadaşları hakkındaki görüşlerini **Evet (E)**, **Bazen (B)**, **Hayır (H)** kelimelerinin parantez içinde verilen kısaltmalarını kullanarak belirtmelerini isteyiniz.

Ek-2

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Grup Adı: .....
Değerlendiren Öğrencinin Adı Soyadı : .....
Değerlendiren Öğrencinin Sınıfı : .....
1. Arkadaşının Adı Soyadı: ..... Sınıf: .....
2. Arkadaşının Adı Soyadı: ..... Sınıf: .....
3. Arkadaşının Adı Soyadı: ..... Sınıf: .....

Bu çalışmada grup arkadaşlarınızın göstermiş olduğu performansı belirlemek amacıyla arkadaşınız hakkındaki görüşlerinizi Evet (E), Bazen (B), Hayır (H) kelimelerinin parantez içinde verilen kısaltmalarını kullanarak belirtiniz.

	ÖLÇÜTLER	Grubunuzdaki Arkadaşlar		
		1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	3. Arkadaşım
1.	Etkinliğe katılımda gönüllüydü.			
2.	Bildiklerini arkadaşlarıyla paylaştı.			
3.	Gerektiğinde arkadaşlarına yardım etti.			
4.	Aldığı görevi zamanında yerine getirdi.			
5.	Arkadaşlarının görüşlerine saygılıydı.			
6.	Tartışmalarda olumlu bir dil kullandı.			
7.	Grup içinde iş birliği yapabildi.			

◆ Ek-3'deki **"Kontrol Listesi"**ni grup sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** grupların edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-3

KONTROL LİSTESİ

Grup Adı: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Grup üyeleri örnek CBS uygulamalarını inceledi.			
2.	Grup üyeleri, örnek CBS uygulamaları ile ilgili soruları bireysel olarak cevapladı.			
3.	Grup üyeleri, örnek CBS uygulamaları ile ilgili sorulara ortak bir cevap oluşturdu.			
4.	Grup üyeleri, etkinlik sonunda **"Öz Değerlendirme Formu"**nu doldurdu.			
5.	Grup üyeleri, etkinlik sonunda "Akran Değerlendirme Formu"nu doldurdu.			
6.	Grup üyeleri, zamanı doğru ve verimli kullandı.			
7.	Grup üyeleri, ihtiyaç duydukları konularda öğretmenden yardım istedi.			

Öğretmenin geri bildirimi:

4. ETKİNLİK ADI HARİTALARDA COĞRAFİ VERİLERİ GÖSTERME

Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin coğrafi unsurlara ait görseller ve haritalar üzerinden veri okumalarını; bu verileri nokta, çizgi, alan şeklinde tasnif etmelerini ve vektör veri-coğrafi unsur eşleştirmesini yapabilmelerini sağlayabilme
Destekleme Uygulaması	Performans görevi, çeşitli haritalardan yararlanılarak coğrafi verilerin gösterilmesi (nokta, çizgi ve alan) ve vektör veri-coğrafi unsur eşleştirmesinin yapılması şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu çoğaltarak her öğrenciden bu formu doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz. Tablo1'i öğrenci sayısı kadar çoğaltınız.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrenciden coğrafi verilerin gösterilmesi (nokta, çizgi ve alan) ve vektör veri-coğrafi unsur ile ilgili Tablo 1'i incelemesini isteyiniz.

Tablo 1: *Coğrafi Verilerin Haritalarda Görselleştirilme Yöntemleri*

Coğrafi Unsur	Semboller	Gösterim Yöntemleri
Konut, şehir, sokak-cadde, kutsal mekânlar, su kuyusu-çeşme, zirve		Nokta
Yol, akarsu, sınır, fay		Çizgi
Kıta, okyanus, deniz, göl, orman, tarım alanları, hava alanı		Alan

- Öğrenciden verilen görsel ve haritalardan hareketle tablodaki sembolleri ilgili yerlere yazarak eşleştirme yapmasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrencinizi bilgilendiriniz.

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

Görselleri öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

- Öğrenciden aşağıdaki görsellerde yer alan mekân ve unsurların Tablo 1'de yer alan hangi veri gösterim yöntemi (nokta, çizgi, alan) ile gösterilmesi gerektiğini görsellerin altındaki boşluklara yazmasını isteyiniz.

Görsel 1: *Şehir Hastanesi*

Görsel 2: *III. Ahmet Çeşmesi*

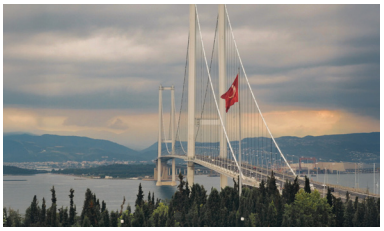

Görsel 3: *Osman Gazi Köprüsü*

Görsel 4: *Çanakkale Şehitler Abidesi*

Görsel 5: *Sakarya Nehri*

Görsel 6: *Orhangazi Şehir Parkı*

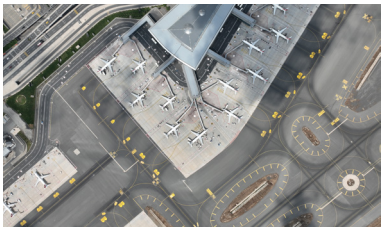

Görsel 7: *İstanbul Havalimanı*

Görsel 8: *Kuzey Marmara Otoyolu*

Görsel 9: *Ayasofya Camii*

Görsel 10: *ABD-Meksika Sınırı*

Görsel 11: *Van Gölü*

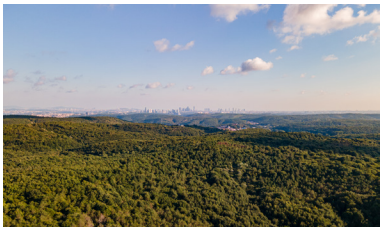

Görsel 12: *Belgrad Ormanı*

- Öğrenciden aşağıdaki haritalarda yer alan coğrafi unsurların belirtilmesinde hangi vektör verilerin (nokta, çizgi, alan) kullanıldığını haritanın altındaki boşluklara yazmasını isteyiniz.

İstanbul Fiziki Haritası Özel İşaretler

İL
İLÇE
MAHALLE
HAVAALANI, LİMAN
ASMA KÖPRÜ
RAKIM
538

DATUM : WGS 1984
PROJEKSİYON : Lambert Konformal Konik
Birinci Standart Paralel : 41° 00' Kuzey
İkinci Standart Paralel : 41° 30' Kuzey
Merkez Meridyen : 29° 00' D

KISALTMALAR

Ç.	Çay	Ad. Ada	
D.	Dere	Br. Burun	
G.	Göl	T. Tepe	
		Hb. Harabe	

İL SINIRI
NEHİRDEN GEÇEN İL SINIRI
İLÇE SINIRI
OTOYOL
BÖLÜNMÜŞ AYRILMIŞ YOL
ÇOK ŞERİTLİ YOL
SERT SATIHLI YOLLAR
GEVŞEK SATIHLI YOLLAR
DEMİRYOLU
YÜKSEK HIZLI TREN HATTI

ÖNEMLİ DERE, NEHİR, ÇAY
DERE, NEHİR, ÇAY
KURU DERE
FERİBOT HATTI
TÜNEL KARAYOLU ÜZERİNDE
KÖPRÜ
GÖL, BARAJ GÖLÜ

YÜKSEKLİK RENK KADEMELERİ (Metre)
+ 500 270 220 180 150 130 100 75 50 0

DENİZ DERİNLİK RENK KADEMELERİ (Metre)
- 5000 4000 3000 2000 1000 500 250 100 50 0

Ölçek
0 3.5 7 14 21 Km

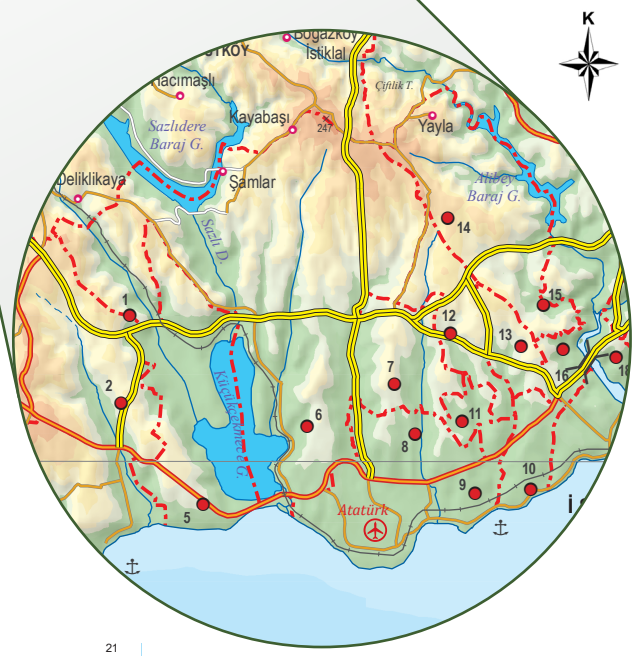

Harita 1: *İstanbul fiziki haritası*

.....

.....

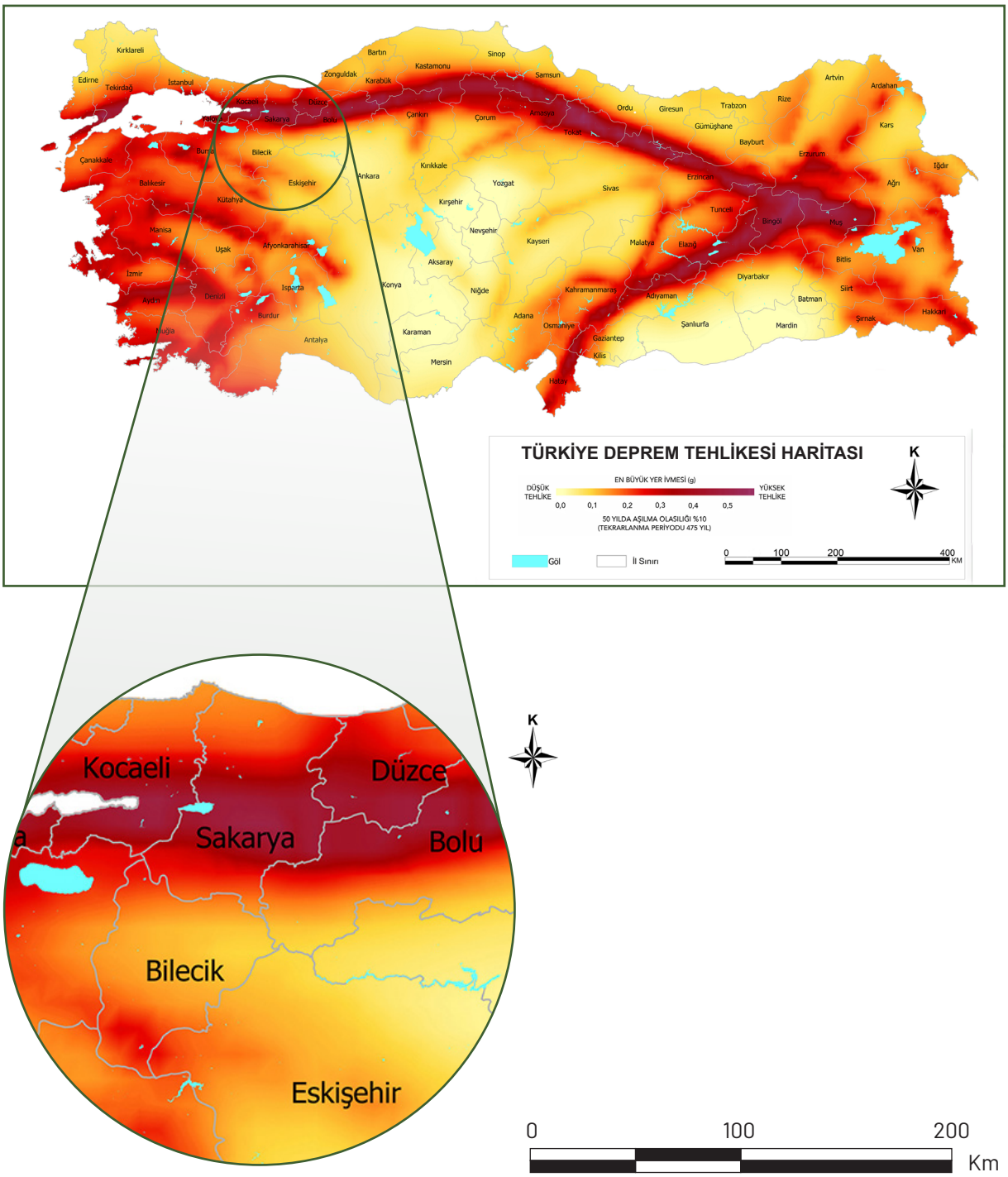

Harita 2: *Türkiye Deprem Tehlikesi Haritası*

.....

.....

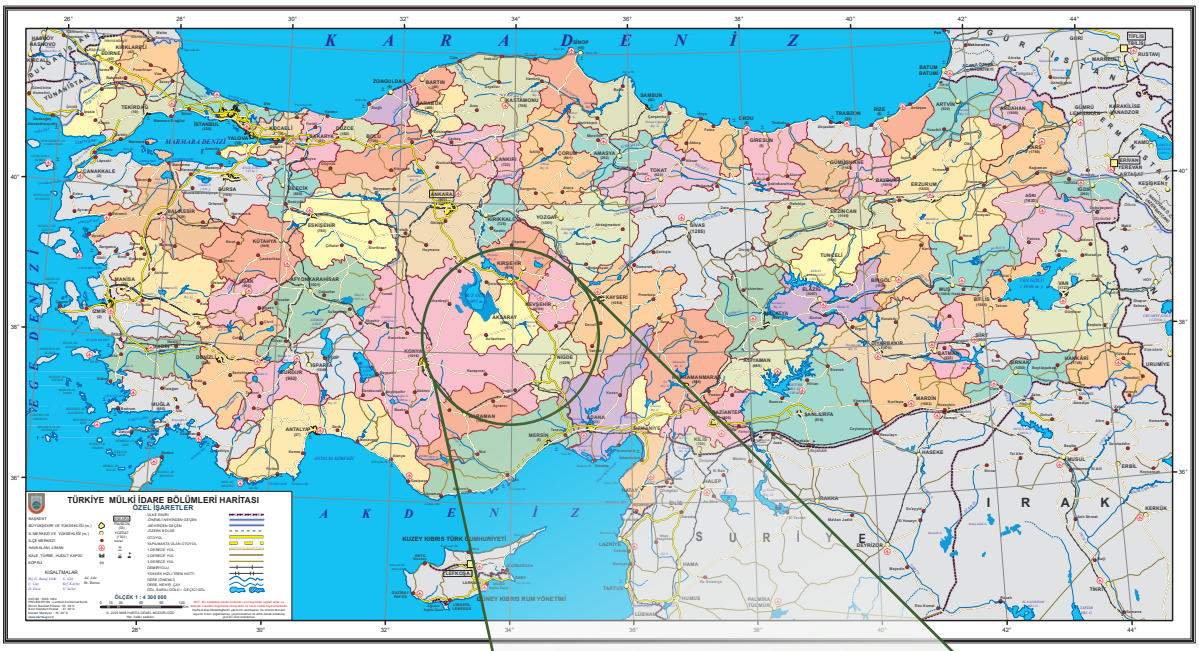

Türkiye Mülki İdare Bölümleri Haritası

Özel İşaretler

BAŞKENT — ANKARA

BÜYÜKŞEHİR VE YÜKSEKLİĞİ (m.) — TRABZON (33)

İL MERKEZİ VE YÜKSEKLİĞİ (m.) — YOZGAT (1301)

İLÇE MERKEZİ — Kemer

HAVAALANI, LİMAN

KALE, TÜRBE, HUDUT KAPISI

KÖPRÜ

KISALTMALAR

Brj.G. Baraj Gölü	*G. Göl*	*Ad. Ada*
Ç. Çay	*Krf. Körfez*	Br. Burun
D. Dere	*N. Nehir*	

ÜLKE SINIRI

-ÖNEMLİ NEHİRDEN GEÇEN

-NEHİRDEN GEÇEN

-ÖZERK BÖLGE

OTOYOL

YAPILMAKTA OLAN OTOYOL

1.DERECE YOL

2.DERECE YOL

3.DERECE YOL

DEMİRYOLU

YÜKSEK HIZLI TREN HATTI

DERE (ÖNEMLİ)

DERE, NEHİR, ÇAY

GÖL, BARAJ GÖLÜ / GEÇİCİ GÖL

Ölçek

0 15 30 60 90 120 Km.

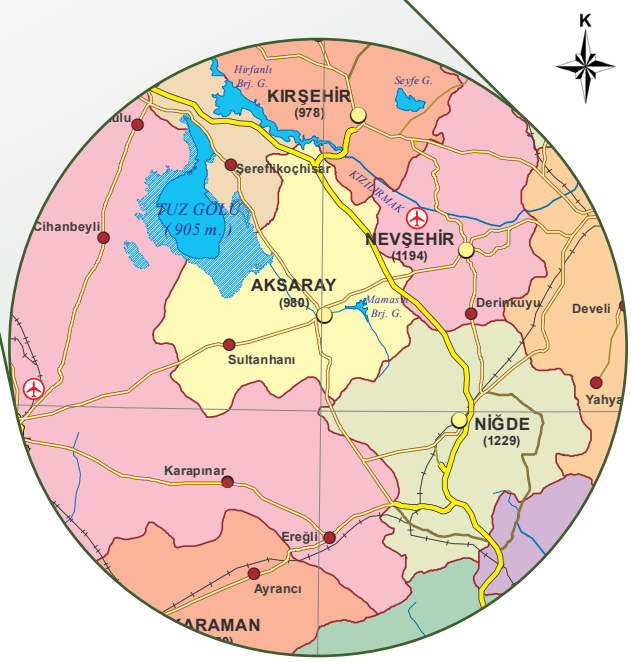

Harita 3: *Türkiye mülki idare bölümleri haritası*

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı araç, gereç ve materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim, geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek 2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Tablodaki ilgili yöntemleri inceledi.			
2.	Görsel ve haritalar ile ilgili soruları bireysel olarak cevapladı.			
3.	Etkinlik ile ilgili görevleri tamamladı.			
4.	Etkinlik sonunda **"Öz Değerlendirme Formu"**nu doldurdu.			
5.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			
6.	İhtiyaç duyduğu konularda öğretmeninden yardım istedi.			

Öğretmenin geri bildirimi:

ÜNİTE 3

DOĞAL SİSTEMLER VE SÜREÇLER

5. ETKİNLİK ADI TÜRKİYE'DEKİ ANA YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

Etkinliğin Amacı	Türkiye'deki ana yeryüzü şekilleri ile ilgili bilgiler toplayabilme, sunum hazırlayabilme, yeryüzü şekillerinin insan faaliyetlerine etkisine yönelik röportaj yapabilme ve öğrenme günlüğü tutabilme
Destekleme Uygulaması	Performans görevi; Türkiye'deki ana yeryüzü şekilleri ile ilgili sunum hazırlama, yeryüzü şekillerinin insan faaliyetlerine etkisine yönelik röportaj yapma ve öğrenme günlüğü tutma şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • dijital kayıt cihazları • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap • paylaşım için dijital platformlar (okul web sitesi, çevrim içi sınıf vb.) • sunum yazılımı

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu fotokopi ile çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrenciden Tablo 1'de verilen Türkiye'deki ana yeryüzü şekillerinden bir tanesi ile ilgili bilgi toplamasını isteyiniz.
- Öğrenciden Tablo 1'de verilen Türkiye'deki ana yeryüzü şekillerinden bir tanesi ile ilgili bir sunum hazırlamasını isteyiniz.
- Öğrenciye Tablo 1'deki şekillerden hangisi ya da hangilerinin yakın çevresinde bulunduğunu tespit etmesi, bu yeryüzü şekillerinden bir tanesi ile ilgili insan faaliyetlerine olan etkisine yönelik röportaj yapması ve öğrenme günlükleri hazırlaması gerektiğini söyleyiniz.
- Öğrenciden röportaj yapma tekniklerine yönelik güvenilir kaynaklardan bilgi toplamasını ve çeşitli röportaj örneklerini incelemesini isteyiniz.
- Öğrenciden yeryüzü şekillerinin insan faaliyetlerine olan etkisini araştıran röportajında tarım, yerleşim yeri seçimi, ulaşım sistemleri, sanayi, ekonomik faaliyetler gibi konularda sorulacak soruları belirledikten sonra röportajı gerçekleştirmesini isteyiniz.
- Öğrenciden röportaj kayıtlarını düzenlemesini ve yazıya dökmesini isteyiniz.
- Öğrenciden çalışmanın tüm aşamalarını yansıtacak bir öğrenme günlüğü tutmalarını isteyiniz.

- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

Tablo 1: *Türkiye'deki Ana Yeryüzü Şekillerinden Bazı Gruplar*

Dağlar	Ovalar
Platolar	Karstik Şekiller
Kıyı Tipleri	Volkanik Şekiller
Peribacaları	Rüzgâr Şekilleri

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

- Öğrenciden etkinliğe girişte belirlediği Türkiye'deki ana yeryüzü şekilleriyle ilgili topladığı bilgi ve görselleri kullanarak;
  - "Giriş",
  - "Ana Yeryüzü Şekilleri",
  - "Dağları Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar",
  - "Ovaları Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar",
  - "Platoları Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar",
  - "Karstik Şekilleri Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar",
  - "Kıyı Tiplerini Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar",
  - "Volkanik Şekilleri Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar",
  - "Peribacalarını Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar",
  - "Rüzgârların Oluşturduğu Şekilleri Yansıtan Görseller ve Bu Görseller ile İlgili Açıklamalar"

  başlıklarından birine uygun bir sunum hazırlamasını isteyiniz.
- Öğrenciden röportaj sırasında;
  - hazırlıklı olmasını,
  - karşı tarafa saygılı davranmasını,
  - hazırladığı soruları röportaj yapacağı kişilere sormasını,
  - verilen cevapları not defteri veya kayıt cihazı ile kaydetmesini isteyiniz.
- Öğrenciden röportaj kayıtlarını düzenlemesini ve yazıya dökmesini isteyiniz.
- Öğrenciden sunum ve röportaj öncesi, sırası ve sonrasında yaptığı tüm çalışmalara göre aşağıdaki işlem basamaklarını içeren bir öğrenme günlüğü hazırlamasını isteyiniz.

ÖĞRENME GÜNLÜĞÜ			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			
Öğrenciden Türkiye'deki ana yeryüzü şekilleri ile ilgili sunum hazırlama ve yeryüzü şekillerinin insan faaliyetlerine etkisine yönelik yapılan tüm çalışmaları içeren öğrenme günlüğünü doldurmasını isteyiniz.			
Yapılan Çalışmalar			
1. gün:			
2. gün:			
3. gün:			
4. gün:			
5. gün:			

- Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Türkiye'deki ana yeryüzü şekilleri ile ilgili bilgi ve görsel topladı.			
2.	Türkiye'deki ana yeryüzü şekilleri ile ilgili sunum hazırladı.			
3.	Röportaj örneklerini inceledi.			
4.	Güvenilir kaynaklardan bilgi edindi.			
5.	Röportajı tüm aşamalarına uygun olarak gerçekleştirdi.			
6.	Öğrenme günlüğü çalışma kâğıdını doldurdu.			
7.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			

Öğretmenin geri bildirimi:

6. ETKİNLİK ADI DÜNYA'NIN İÇ YAPISI

Etkinliğin Amacı	Dünya'nın iç yapısıyla ilgili bilgi toplayabilme, topladığı bilgileri bir Dünya diyagramı üzerinde gösterebilme ve çalışma kâğıdını yönergelere uygun şekilde tamamlayabilme
Destekleme Uygulaması	Öğrencilerin öğrenme günlükleri aracılığıyla öğrenme süreçleri hakkında düşünmeleri, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemeleri desteklenerek yeni öğrenme çıktılarına ulaşmaları sağlanabilir. İlgili konuların çözümlenmesi ve anlamlandırılması video veya belgeseller izletilerek desteklenebilir. Performans görevi; Türkiye'deki ana yeryüzü şekilleri ile ilgili sunum hazırlama, yeryüzü şekillerinin insan faaliyetlerine etkisine yönelik röportaj yapma ve öğrenme günlüğü tutma şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu fotokopi ile çoğaltarak her öğrenciden bu formu doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrenciden Dünya'nın kabuk, manto ve çekirdek katmanlarının özellikleri hakkında güvenilir kaynaklardan araştırma yapmasını isteyiniz.
- Öğrenciye Dünya'nın iç yapısıyla ilgili güvenilir kaynaklardan elde ettiği materyalleri hazırlarken aşağıdaki ölçütlere dikkat etmesi gerektiğini ve etkinlik sonunda yapılacak değerlendirmenin bu kriterler doğrultusunda gerçekleştirileceğini bildiriniz.
  - **I.** Dünya'nın iç yapısı ile ilgili özet bilgiler verme
  - **II.** Dünya'nın kabuğu ile ilgili özet bilgiler verme
  - **III.** Dünya'nın mantosu ile ilgili özet bilgiler verme
  - **IV.** Dünya'nın iç yapısıyla ilgili toplanan bilgileri Dünya diyagramı üzerinde gösterme
- Öğrenci sayısı kadar Dünya diyagramı ve çalışma kâğıdını fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrencinizin yandaki karekodu kullanarak Dünya'nın katmanlarıyla ilgili videoyu izlemesini sağlayınız.

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

- Dünya'nın iç yapısıyla ilgili ön bilgilerini yoklamak amacıyla öğrenciye aşağıdaki soruları yöneltiniz.
  - Yeryüzünden Dünya'nın merkezine doğru gidildikçe sıcaklık, basınç ve yoğunluk değerlerinde nasıl bir değişim gözlenir? Bu değişimlerin nedenlerini açıklayınız.
  - Dünya'nın kabuk katmanında yer alan granitik (kıtasal) kabuk ile bazaltik (okyanusal) kabuk arasındaki temel farklılıklar nelerdir?
  - Dünya'nın manto katmanında bulunan üst ve alt manto tabakaları hangi özellikleriyle birbirinden ayrılır?
  - Dünya'nın çekirdek katmanında yer alan iç çekirdek ile dış çekirdek arasındaki temel farklar nelerdir?
- Öğrenciden Dünya'nın iç yapısındaki katmanlara ait anahtar kelimeleri kullanarak diyagramı tamamlamasını isteyiniz.

Anahtar Kelimeler

Granitik kabuk	Bazaltik kabuk
Astenosfer	Alt manto
Dış çekirdek	İç çekirdek

DÜNYA DİYAGRAMI

Kabuk:

.....
.....

Manto:

.....
.....

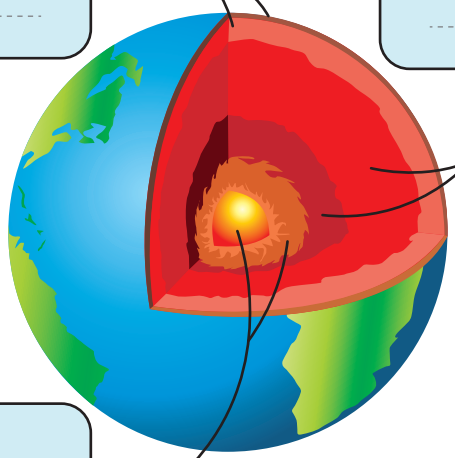

Çekirdek:

.....
.....

- Öğrenciden Dünya'nın katmanlarıyla ilgili çalışma kâğıdındaki boşlukları, konuyla ilgili doğru kavramları kullanarak doldurmasını isteyiniz.

DÜNYA'NIN KATMANLARI

Katman Adı	Katman Hakkında Özet Açıklamalar Yazınız.
Kabuk	.....
Manto	.....
Dış Çekirdek	.....
İç Çekirdek	.....

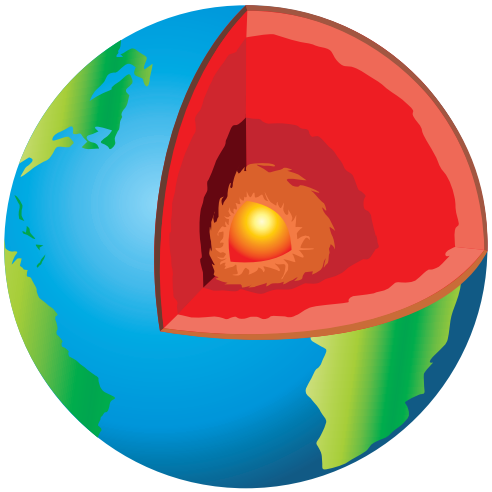

2. Adım: Değerlendirme

- Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı araç, gereç ve materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek 2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin hazırladığı çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Dünya'nın kabuk, manto ve çekirdek özellikleriyle ilgili bilgi topladı.			
2.	Dünya'nın iç yapısıyla ilgili verilen karekodun yönlendirdiği videoyu izledi.			
3.	Dünya'nın iç yapısı ile ilgili ön bilgilerini yoklamak için kendisine yöneltilen soruları cevapladı.			
4.	Dünya'nın iç yapısıyla ilgili diyagramdaki boşlukları doğru bir şekilde tamamladı.			
5.	Dünya'nın katmanlarıyla ilgili çalışma kâğıdındaki boşlukları doğru bir şekilde doldurdu.			
6.	Güvenilir kaynaklardan bilgi edindi.			
7.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			

Öğretmenin geri bildirimi:

ÜNİTE 4

BEŞERÎ SİSTEMLER VE SÜREÇLER

7. ETKİNLİK ADI YERLEŞMELERİ TANIYALIM

Etkinliğin Amacı	Yerleşme yeri seçiminde ve yerleşmelerin gelişiminde etkili olan coğrafi faktörleri sorgulayabilme, kavram ve zihin haritası oluşturabilme
Destekleme Uygulaması	Konunun öğrenciler tarafından özetlenebilmesi için not alma kâğıtları kullanılır ve alınan notlar üzerine tartışılması sağlanabilir. Performans görevi, yerleşmelerle ilgili kavram haritası oluşturma (tür, doku, büyüklük, fonksiyon vb.) şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrenciden "Yerleşme Yeri Seçiminde ve Yerleşmelerin Gelişiminde Etkili Olan Faktörler" konusunu derste dinlemesini isteyiniz.
- Öğrenciye aşağıdaki örnek not alma kâğıtlarından birini veya sizin oluşturacağınız örnek not alma kâğıdını kullanması gerektiğini söyleyiniz.
- Öğrenciye anahtar kelime, kısaltma veya sembolleri kullanarak not almasını söyleyiniz.
- Öğrenciden aldığı notları özet şeklinde birkaç cümle ile kâğıdın alt kısmına yazmasını isteyiniz.
- Öğrenciden not alma işlemini tamamladıktan sonra konu ile ilgili kavram haritası oluşturmasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

- Aşağıdaki not alma kâğıdını öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciye, dersi dinlerken not alabilmesi için aşağıdaki örnek kâğıtlardan birini kullanabileceğini söyleyiniz.

Örnek 1

NOTLAR	
Öğrenci Adı Soyadı:	**Tarih:**
Konu:	
Anahtar Kelimeler/İpuçları/Sorular	**Notlar/Detaylı Notlar**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
Özet: Öğrendiklerinizi tekrar ediniz.	

Örnek 2

NOTLAR	
Öğrenci Adı Soyadı:	**Tarih:**
Konu:	
Sorular	**Detaylı Notlar**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
Kelimeler	**Özet**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Örnek 3

NOTLAR	
Öğrenci Adı Soyadı:	**Tarih:**
Konu:	
Özet	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
Notlar	**Özet**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

- Öğrenci sayısı kadar kavram haritası kâğıdını fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciye ders bitimine yakın aşağıda verilmiş kelimeleri kullanarak kavram haritasını tamamlamasını söyleyiniz.

Anahtar kavramlar: madencilik, iklim, bitki örtüsü, ticaret, yer şekilleri, tarım, ulaşım, jeolojik yapı, turizm, doğal, su kaynakları, beşerî, kara ve denizlerin dağılışı, sosyal-siyasi olaylar, sanayi

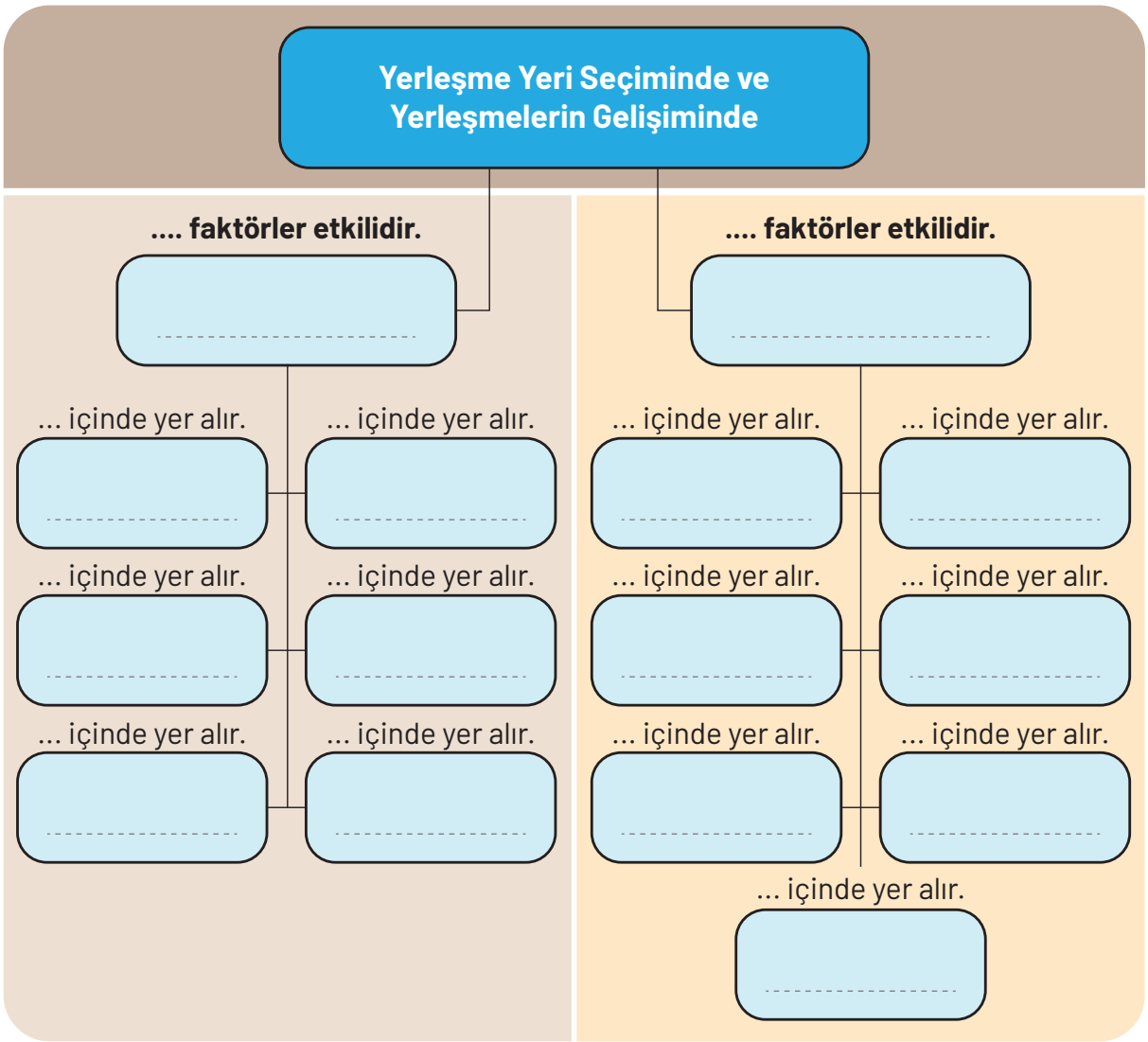

- Öğrenci sayısı kadar zihin haritası kâğıdını fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciye ders bitimine yakın aşağıda verilmiş kelimeleri kullanarak zihin haritasını tamamlamasını söyleyiniz.

Anahtar kavramlar: Afrika, Atlas, Kutuplar, Gobi, Yağmur ormanları, Deniz, Kıta, Van Gölü, Amazon, Asya, Himalayalar

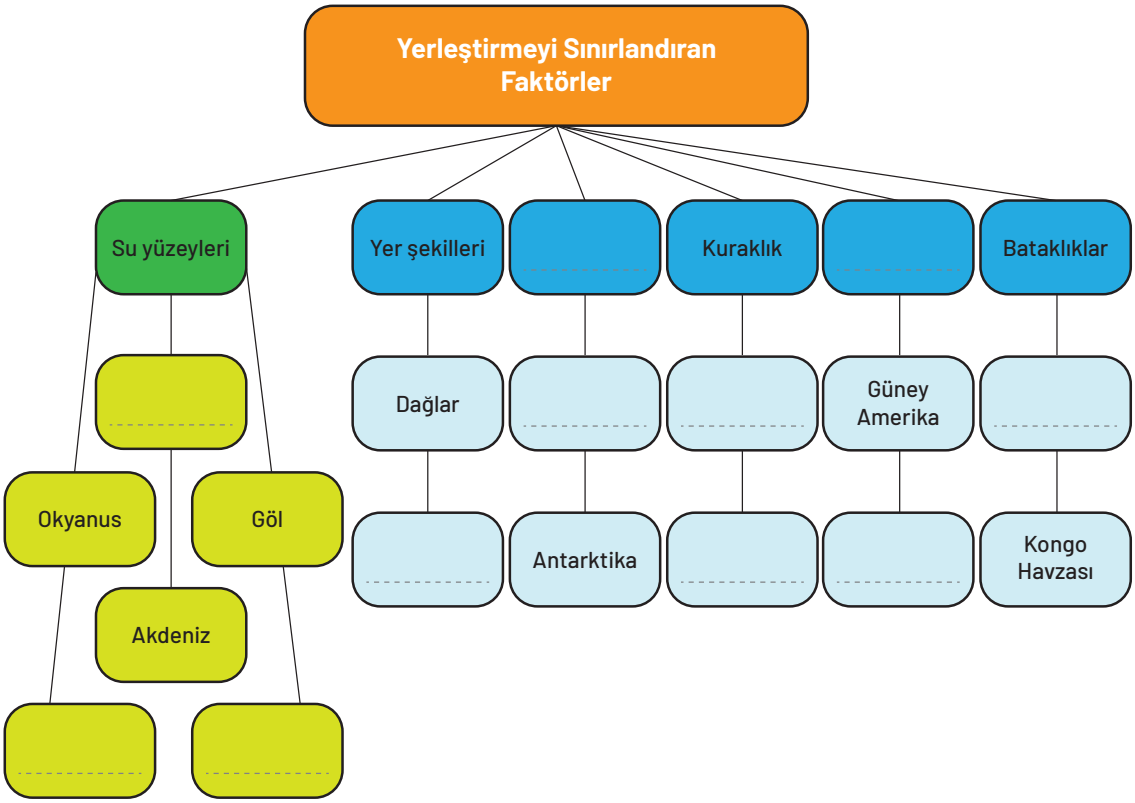

- Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Etkinliğe girişteki tüm aşamaları uyguladı.			
2.	Ekinlik uygulamasında verilen örnek not şablonlarını konuya uygun olarak doldurdu.			
3.	Yerleşme ile ilgili verilen kavram haritasını doğru şekilde doldurdu.			
4.	Türkiye'deki yerleşmelerle ilgili verilen kavram haritasını doğru şekilde doldurdu.			
5.	Etkinlik sonunda **"Öz Değerlendirme Formu"**nu doldurdu.			
6.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			
7.	İhtiyaç duyduğu konularda öğretmeninden yardım istedi.			

Öğretmenin geri bildirimi:

ÜNİTE 5

EKONOMİK FAALİYETLER VE ETKİLERİ

8. ETKİNLİK ADI TÜRKİYE'DE YÜRÜTÜLEN EKONOMİK FAALİYETLER

Etkinliğin Amacı	Türkiye'de yürütülen ekonomik faaliyetleri sektörler bazında ve yaşantısal olarak öğrenebilme, Türkiye'de yürütülen ekonomik faaliyet sektörlerini ilgili tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramlar aracılığıyla anlayabilme ve sınıflandırabilme
Destekleme Uygulaması	Öğrencilere yaşantısal öğrenmenin uygun adımlarında daha fazla zaman geçirme fırsatı verilebilir. Konuyla ilgili özet metinler kullanılabilir. Performans görevi, Türkiye'de yürütülen ekonomik faaliyetlerle ilgili hazırlanan kısa video, sunu vb. ürünlerin incelenmesi şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrencinin ders kitabında verilen Türkiye'deki Ekonomik Faaliyet Sektörleri ile ilgili konuyu okumasını sağlayınız.
- Öğrencinin ekonomik sektörleri yaşamsal açıdan öğrenebilmesi için aşağıda verilen karekod üzerinden uygulamayı yapmasını sağlayınız. ▶
- Öğrenciden
  - "Ekonomik Faaliyetlerin Sektörel Olarak Sınıflandırılması",
  - "Türkiye'deki Ekonomik Faaliyet Sektörleri, Birincil, İkincil, Üçüncül, Dördüncül ve Beşincil Ekonomik Faaliyetler"
    başlıklarına göre aşağıda verilen şema, görsel ve grafikleri incelemesini isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

◆ Aşağıdaki şemayı ve görselleri öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciye aşağıda verilen ekonomik faaliyet sektörleri ile ilgili şema ve görselleri incelemesini söyleyiniz.

Ekonomik Faaliyet Sektörleri

Birincil Ekonomik Faaliyetler
- Avcılık
- Toplayıcılık
- Ormancılık
- Madencilik
- Tarım

İkincil Ekonomik Faaliyetler
- Demir-Çelik Sanayi
- Sanayi
- İnşaat
- Enerji
- Kimya

Üçüncül Ekonomik Faaliyetler
- Sağlık
- Eğitim
- Ulaşım
- Turizm
- Ticaret
- Bankacılık
- Güvenlik
- Hukuk
- Sigorta

Dördüncül Ekonomik Faaliyetler
- Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) yazılım hizmetleri
- Ağ işletmeciliği
- Grafik tasarım
- Reklam yayıncılığı

Beşincil Ekonomik Faaliyetler
- Kamu ve özel kurum/ kuruluşlarda görevli başkan ve üst düzey yöneticileri

Görsel 1: *İnşaat hâlindeki bir bina*

Görsel 2: *Bir maden ocağı*

Görsel 3: *Bir şirketteki iş toplantısı*

Görsel 4: *Efes-İzmir turizm bölgesi*

Görsel 5: *Otomobilde navigasyon uygulaması*

◆ Aşağıdaki grafikleri öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden aşağıdaki grafikleri incelemesini isteyiniz.

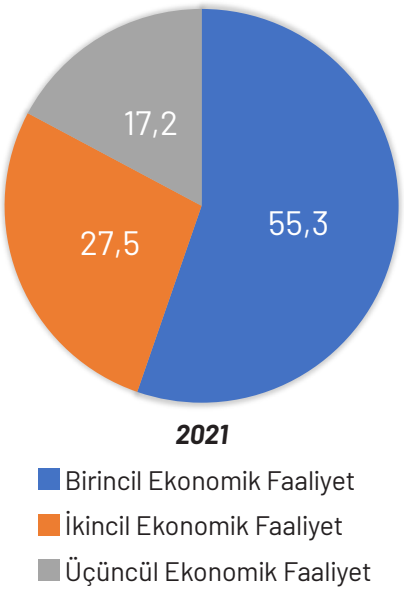

Grafik 1: *Türkiye'de 2021 yılı itibarıyla ekonomik sektörlere göre istihdam edilenlerin oranları (%)*

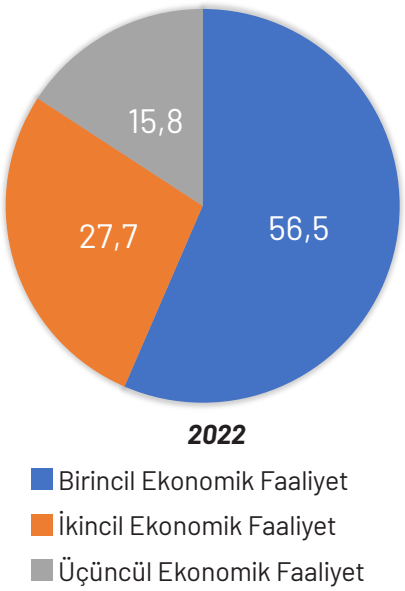

Grafik 2: *Türkiye'de 2022 yılı itibarıyla ekonomik sektörlere göre istihdam edilenlerin oranları (%)*

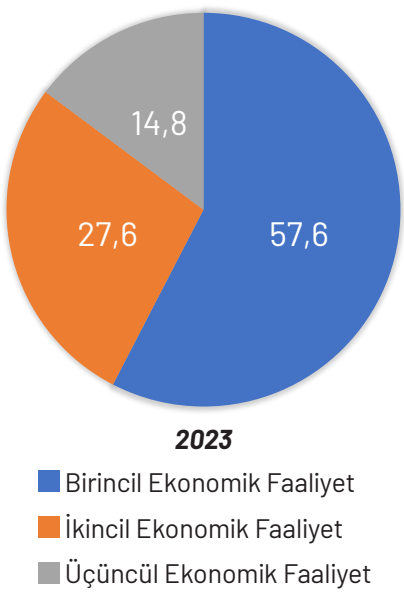

Grafik 3: *Türkiye'de 2023 yılı itibarıyla ekonomik sektörlere göre istihdam edilenlerin oranları (%)*

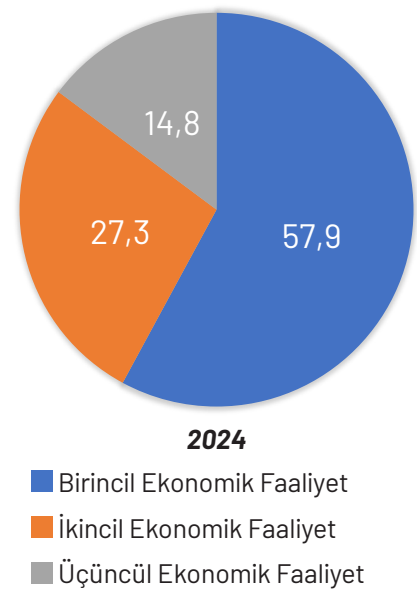

Grafik 4: *Türkiye'de 2024 yılı itibarıyla ekonomik sektörlere göre istihdam edilenlerin oranları (%)*

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

- Aşağıdaki tabloları öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciden kavram haritası ile Görsel 1, 2, 3, 4 ve 5'te verilen ekonomik faaliyetleri üretim özelliklerine göre sınıflandırarak aşağıdaki tabloya yazmasını isteyiniz.

Ekonomik Faaliyet Sektörleri		
Ekonomik Faaliyetler	**Ekonomik Faaliyet Sektörleri (şemaya göre)**	**Görsel Numarası veya Görsel Adı**
Birincil Ekonomik Faaliyetler		
İkincil Ekonomik Faaliyetler		
Üçüncül Ekonomik Faaliyetler		
Dördüncül Ekonomik Faaliyetler		
Beşincil Ekonomik Faaliyetler		

- Öğrenciden Grafik 1, 2, 3 ve 4'ten yararlanarak aşağıda verilen tablodaki soruları cevaplamasını isteyiniz.

Sorular	Cevaplar
I. Grafik 1'deki istihdam oranlarını en yüksekten en düşüğe doğru sıralayınız.	
II. Grafik 2'deki istihdam oranlarını en yüksekten en düşüğe doğru sıralayınız.	
III. Grafik 3'teki istihdam oranlarını en yüksekten en düşüğe doğru sıralayınız.	
IV. Grafik 4'teki istihdam oranlarını en yüksekten en düşüğe doğru sıralayınız.	

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Ekonomik faaliyetlerin sektörel olarak sınıflandırılmasına ilişkin şemayı inceledi.			
2.	Ekonomik faaliyetlerin sektörel olarak sınıflandırılmasına ilişkin görselleri inceledi.			
3.	Ekonomik faaliyetlerin sektörel olarak sınıflandırılmasına ilişkin grafikleri inceledi.			
4.	Ekonomik faaliyet sektörleriyle ilgili soruların cevaplarını tabloya yazdı.			
5.	Türkiye'de ekonomik faaliyet sektörlerine ait grafiklerle ilişkili soruların cevaplarını tabloya yazdı.			
6.	Etkinlik sonunda **"Öz Değerlendirme Formu"**nu doldurdu.			
7.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			
8.	İhtiyaç duyduğu konularda öğretmeninden yardım istedi.			

Öğretmenin geri bildirimi:

ÜNİTE 6

AFETLER VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE

9. ETKİNLİK ADI AFETLERLE MÜCADELEDE İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Etkinliğin Amacı	Türkiye'de afetlerle mücadele konusunda iyi uygulama örneklerini tespit edebilme ve bu örnekler arasındaki bağlantıları öğrenme sözleşmeleri kullanarak sorgulayabilme
Destekleme Uygulaması	Öğrencilerin ilgi ve seviyelerine uygun öğrenme hızında ilerleyebilmeleri, bağımsız öğrenme alışkanlığı kazanabilmeleri ve kendi öğrenmelerinde sorumluluk alabilmeleri için öğrenme sözleşmeleri kullanılabilir. Öğrencilerle birlikte bu ünite kapsamında onların ilgisini çekebilecek, gerçekçi ve başarılabilecek bir öğrenme görevi belirlenebilir. Öğrenme görevine ilişkin yapılacaklar ve zaman akışı belirlenerek öğrenciye süreci yönetme fırsatı verilebilir. Süreç sonunda öğrencilerle öğrenme görevinin gerçekleştirilme durumu ve görev süreci hakkında konuşulabilir. Performans görevi; afetlerden korunma ve afetlerle mücadele yollarına yönelik görsel, sunum vb. ürünlerin incelenmesi şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • dijital kayıt cihazları • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap • paylaşım için dijital platformlar (okul web sitesi, çevrim içi sınıf vb.) • sunum yazılımı

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu fotokopi ile çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrenciden Türkiye'deki afetlerle mücadelede kullanılan iyi uygulama örnekleri ile ilgili haber, gazete yazısı, makale gibi içeriklere güvenilir genel ağ kaynaklarından ulaşıp okumasını isteyiniz.
- Türkiye, çeşitli afetlere karşı mücadele edebilmek için farklı stratejiler geliştirmiş ve birçok başarılı uygulama örneği ortaya koymuştur. Bu uygulamalar; afetlere hazırlık, müdahale ve toparlanma süreçlerinde başarı sağlamak amacıyla çeşitli disiplinlerde hayata geçirilmiştir. Türkiye'nin afetlerle mücadelede öne çıkan bazı iyi uygulama örnekleri şunlardır:

  Afete Dirençli Toplum Uygulama Örnekleri ▶

- Aşağıdaki öğrenme sözleşmesini öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciden öğrenme sözleşmesini dikkatlice okumasını isteyiniz.
- Öğrenciden öğrenme sözleşmesinde yer alan adımları sırasıyla uygulamasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ

Ders	Coğrafya
Öğrenme Görevi	Yaşadığı yerde ya da Türkiye genelinde afetlerle mücadeleye yönelik iyi uygulama örneklerini tespit edebilmek ve bu uygulamalar arasındaki bağlantıları sorgulayabilmek
Öğrenme Görevi Açıklama	Genel ağdan bir örnek uygulama seçilmesi
Öğrenme Görevi Adımları	**Öğrenciye Yönelik Eylemler** ◆ Seçtiğim örnek uygulamanın ♦ kuruluş ve amacını, ♦ kapsamını, ♦ günlük yaşam ile olan ilişkisini, ♦ diğer uygulamalarla olan bağlantısını, ♦ insanları bilinçlendirmedeki rolünü açıklayacağım. ◆ Afetlerin oluşturduğu ya da oluşturabileceği olumsuz durumları ortadan kaldırmaya yönelik; bireysel, grup temelli ya da resmî kurum ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen uygulama yöntemlerine dair görsel, haber metni ve dijital içerik gibi materyalleri de çalışmama ekleyeceğim. ◆ Çalışmamı görsel, sunum vb. şeklinde hazırlayacağım. ◆ Konu ile ilgili anlamakta zorlandığım noktalar için ders öğretmenimle iletişime geçeceğim. ◆ Öğrenme görevi adımlarını tamamlandıktan sonra görev süreci ve öğrenme görevinin gerçekleştirilme durumu hakkında öğretmenimle görüşme yapacağım.
Öğrenme Görevi Adımları	**Öğretmene Yönelik Eylemler** ◆ Sınıfta öğrencilerin sorularına yanıt vermekten sorumlu olacağım. ◆ Öğrencilerin öğrenme ilerlemelerini ve derslerdeki performanslarını düzenli olarak kontrol edeceğim ve güncellemeler sağlayacağım. ◆ Öğrencilerime konu ile ilgili genel ağ, haber metni, kitap, dergi, resmî kurum, kütüphane materyalleri gibi öğrenme kaynaklarını önereceğim. ◆ Öğrencilerin çalışmasını öğrenme sözleşmesinde belirtildiği şekilde değerlendireceğim.
Zaman Akışı	Öğrenme görevinin tamamlanabilmesi için zaman ve süre planlaması öğretmen ve öğrenci iş birliğinde yapılacaktır.

Yukarıda yer alan öğrenme görevi adımlarını tamamlayacağıma söz veriyorum.

Öğrencinin Adı ve Soyadı
İmza

Öğretmenin Adı ve Soyadı
İmza

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyerek diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Öğrenme sözleşmesini okudu ve imzaladı.			
2.	Öğrenme adımlarını uyguladı.			
3.	Güvenilir kaynaklardan bilgi edindi.			
4.	Afetlerle mücadelede iyi uygulama örneklerini inceledi.			
5.	Bireysel, grupla veya resmî kurum ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen iyi uygulama örneklerine yönelik görsel, haber metni, dijital ortam vb. materyaller topladı.			
6.	Etkinlik sonunda ders öğretmeni ile öğrenme görevinin gerçekleştirilme durumu ve görev süreci hakkında değerlendirme yaptı.			
7.	Zamanını doğru ve verimli kullandı.			

Öğretmenin geri bildirimi:

ÜNİTE 7

BÖLGELER, ÜLKELER VE KÜRESEL BAĞLANTILAR

10. ETKİNLİK ADI TÜRK KÜLTÜRÜNÜN YAYILDIĞI ALANLARA SANAL GEZİ

Etkinliğin Amacı	Türk kültürünü yansıtan mekânlara yönelik sanal gezi yapabilme
Destekleme Uygulaması	Türk kültürünün yayıldığı alanlarla ilgili belgeseller izlenebilir, bu kültürü yansıtan mekânlara yönelik gezi/sanal gezi planlanabilir. Gezilerin ardından kültürel özellikler listelenerek tüm sınıfla paylaşılabilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap • sınıf panosu veya okul web sitesi

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu fotokopi ile çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

Öğrenciden sanal geziler sırasında Türk kültürüne ait özellikleri not etmesini ve gezi sonrasında bu özellikleri içeren bir liste hazırlamasını isteyiniz.

- Öğrenciden Türk kültürünün yayıldığı alanlarda yer alan bazı ülkelerdeki sanal müzeleri gezmek için aşağıdaki karekodu kullanmalarını isteyiniz.
  - **Ankara Etnografya Müzesi**
  - **Ayasofya Camii Sanal Tur**
  - **Azerbaycan Millî Halı Müzesi**
  - **Bitlis Ahlat Selçuklu Meydan Mezarlığı**
  - **İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi**
  - **Kazakistan Etnografya Salonu**
  - **Özbekistan Devlet Kültür Tarihi Müzesi**
  - **Sivas Aşık Veysel Müzesi**

- Öğrenciden Türk kültürünün özelliklerine ait oluşturduğu listeyi sınıf panosunda ya da okul web sitesinde paylaşmasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

- Aşağıdaki tabloyu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciden yaptığı sanal geziler sonrasında tespit ettiği Türk kültürüne ait özellikleri aşağıdaki tabloya yazmasını isteyiniz.

ÜLKELER	Türk Kültürüne Ait Özellikler
Azerbaycan	
Kazakistan	
Özbekistan	
Türkiye	

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Türk kültürünün yayıldığı alanlarda yer alan bazı ülkelerdeki sanal müzeleri genel ağ üzerinden izledi.			
2.	Sanal gezilerin ardından Türk kültürüne ait özellikleri tablodaki ilgili yerlere listeledi.			
3.	Etkinlik ile ilgili verilen görevleri tamamladı.			
4.	Etkinlik sonunda **"Öz Değerlendirme Formu"**nu doldurdu.			
5.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			
6.	İhtiyaç duyduğu konularda öğretmeninden yardım istedi.			

Öğretmenin geri bildirimi:

11. ETKİNLİK ADI — TÜRK MİLLETİNİN SOYUT VE SOMUT KÜLTÜREL MİRAS ÖGELERİ

Etkinliğin Amacı	Türk milletinin soyut ve somut kültürel miras ögelerine ait ürünleri, ilgili kısa video üzerinden inceleyebilme
Destekleme Uygulaması	Performans görevi; Türk milletinin soyut ve somut kültürel miras ögeleriyle ilgili kısa video, sunu vb. ürünlerin incelenmesi şeklinde düzenlenebilir.
Araç Gereç ve Materyaller	• akıllı tahta • bilgisayar • genel ağ • kâğıt • kalem • kitap • sınıf panosu veya okul web sitesi

Öğrenciden aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştirmesini isteyiniz. Etkinlik sonunda öğrenci sayısı kadar **"Öz Değerlendirme Formu"**nu fotokopi ile çoğaltarak öğrencinizin doldurmasını isteyiniz. Öğrencinizi **"Kontrol Listesi"**ni kullanarak değerlendiriniz.

1. Adım: Etkinliğe Giriş

- Öğrencinin Türk kültürüyle ilgili videoyu aşağıdaki karekodu kullanarak izlemesini sağlayınız.
- Öğrenciden videoyu izledikten sonra Türk milletinin soyut ve somut kültürel miras ögelerini not etmesini ve bu ögeleri içeren bir liste hazırlamasını isteyiniz.
- Etkinliğin tamamlanması için uygun olan sürenin bireyden bireye farklılık gösterebileceğini göz önünde bulundurunuz. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda etkinliğin tamamlanması için bir süre belirleyiniz.
- Etkinlik sırasında ihtiyaç duyduğunda sizden yardım alabileceği konusunda öğrenciyi bilgilendiriniz.

2. Adım: Etkinlik Uygulaması

- Aşağıdaki tabloyu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.
- Öğrenciden videoyu izledikten sonra Türk milletinin somut ve soyut kültürel miras ögelerin adlarını aşağıdaki tabloya yazmasını isteyiniz.

Türk Milletinin Kültürel Miras Ögeleri	
Soyut	**Somut**

◆ Ek-1'deki **"Öz Değerlendirme Formu"**nu öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Öğrenciden çalışmasını değerlendirmek için **"Öz Değerlendirme Formu"**ndaki **"Her zaman"**, **"Bazen"**, **"Hiçbir zaman"** seçeneklerinden uygun olanına onaylama işareti (✓) koymasını isteyiniz.

3. Adım: Değerlendirme

Ek-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Öğrenci Adı Soyadı		**Tarih**	
Sınıf ve Numara			

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve diğer soruları cevaplayınız.

	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1.	Çalışmamda öğretmenimin yönlendirmelerine uydum ve yönergeleri izledim.			
2.	Çalışmamda bana verilen görevleri tamamladım.			
3.	Çalışmamda zorlandığım yerlerde yardım istedim.			
4.	Çalışmam sırasında zamanı doğru ve etkili kullandım.			
5.	Çalışmam sırasında farklı materyaller kullandım.			
6.	Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:			
7.	Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:			
8.	Çalışmam sırasında fark ettiğim ve geliştirmem gereken yönlerim:			

◆ Ek-2'deki **"Kontrol Listesi"**ni öğrenci sayısı kadar fotokopi ile çoğaltınız.

Yönerge: Aşağıdaki **"Kontrol Listesi"** öğrencilerin edindiği bilgi, beceri ve çıkarımları değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmayı **"Evet"**, **"Kısmen"**, **"Hayır"** seçeneklerinden uygun gördüğünüz ilgili alanlara onaylama işareti (✓) koyarak değerlendiriniz.

Ek-2

KONTROL LİSTESİ

Adı ve Soyadı: .....
Sınıfı/Şubesi: .....
Numarası: .....

	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Türk milletinin somut ve soyut kültürel miras ögelerine ait ürünleri içeren videoyu genel ağ üzerinden izledi.			
2.	Türk milletinin soyut ve somut kültürel miras ögelerini tabloda ilgili yerlere yazdı.			
3.	Etkinlik ile ilgili verilen görevleri tamamladı.			
4.	Etkinlik sonunda **"Öz Değerlendirme Formu"**nu doldurdu.			
5.	Zamanını doğru ve etkili kullandı.			
6.	İhtiyaç duyduğu konularda öğretmeninden yardım istedi.			

Öğretmenin geri bildirimi:

KAYNAKÇA

Akın, G. (2006). Küresel ısınma, nedenleri ve sonuçları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *46*(2), 29-43.

Atalay, İ. (1997). *Türkiye coğrafyası*. Ege Üniversitesi Basımevi.

Atalay, İ. (1999). *Genel beşerî ve ekonomik coğrafya*. Ege Üniversitesi Basımevi.

Atalay, İ. (2011). *Türkiye iklim atlası*. İnkılap Yayınevi.

Ceylan, M. A. & Dinç, Y. (2022). *Seçilmiş örneklerle Türkiye'de yer değiştiren yerleşmeler*. Kriter Yayınevi.

Doğanay, H. (2017). *Coğrafya bilim alanları sözlüğü*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Doğanay, H. & Çavuş, A. (2016). *Türkiye ekonomik coğrafyası* (7. Baskı). Pegem Akademi.

Doğanay, H. & Sever, R. (2022). *Genel ve fiziki coğrafya* (19. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.

Doğanay, H., Özdemir, Ö. & Şahin, İ. F. (2020). *Genel beşerî ve ekonomik coğrafya* (11. Baskı). Pegem Akademi.

Doğanay, H. & Zaman, S. (2021). *Türkiye turizm coğrafyası* (7. Baskı). Pegem Akademi.

Doğanay, S. & Alım, M. (2016). *Türkiye beşerî ve ekonomik coğrafyası*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Doğanay, S. & Alım, M. (2020). *Türkiye beşerî ve ekonomik coğrafyası* (3. Baskı). Pegem Akademi.

Fazliç, M. A. (2018). *Güneş enerjisi destekli hava kaynaklı ısı pompası sisteminin yardımıyla bir evin ısıtılması, soğutulması ve evsel sıcak su ihtiyacının karşılanması üzerine fizibilite çalışması* (Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü). Ulusal Tez Merkezi.

Sertkaya Doğan, Ö. & Bostan, H. (2019). Türkiye'nin demografik dönüşümü ve nüfus projeksiyonlarına göre fırsatlar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, *24*(41), 61-90.

Tümtaş, S. & Ergun, C. (2016). Göçün toplumsal ve mekânsal yapı üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *21*(4), 1347-1359.

Ünaldı, Ü. E. (2012). *Harita bilgisi ve uygulamaları*. Gazi Kitabevi.

Yiğit, İ. (Ed.). (2024). *Türkiye'de doğal afetler (1923-2023)*. Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Yomralıoğlu, T. (2005). *Coğrafi bilgi sistemleri temel kavramlar ve uygulamalar*. Güven Yayıncılık.

Kaynakça APA 7 formatında yazılmıştır.

Görsel ve genel ağ kaynakçasına karekoddan ulaşabilirsiniz.

TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE
KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI
BAŞKENT
İL MERKEZİ
GÖL
Ankara
Elâzığ
ÜLKE SINIRI
ÖZERK BÖLGE SINIRI
AKARSU
0 50 100 200 300 400 km
Harita Genel Müdürlüğü tarafından üretilmiştir.
KARADENİZ
AKDENİZ
EGE DENİZİ
MARMARA DENİZİ
HAZAR DENİZİ
ROMANYA
BULGARİSTAN
YUNANİSTAN
UKRAYNA
RUSYA FEDERASYONU
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
İRAN
IRAK
SURİYE
LÜBNAN
İSRAİL
FİLİSTİN
Batı Şeria
Doğu Kudüs
Gazze Şeridi
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
LİBYA
MISIR
Lefkoşa
Erenköy
Beyrut
Şam
Bağdat
Tel Aviv
Atina
Sofya
Bükreş
Tiflis
Erivan
Sinop
Samsun
Trabzon
Rize
Artvin
Ardahan
Kars
Iğdır
Ağrı
Erzurum
Erzincan
Giresun
Ordu
Gümüşhane
Bayburt
Tokat
Amasya
Çorum
Çankırı
Karabük
Kastamonu
Bartın
Zonguldak
Düzce
Bolu
Sakarya
Kocaeli
İstanbul
Tekirdağ
Kırklareli
Edirne
Yalova
Bursa
Çanakkale
Balıkesir
Bilecik
Eskişehir
Ankara
Kırıkkale
Yozgat
Sivas
Kırşehir
Kütahya
Afyonkarahisar
Uşak
Manisa
İzmir
Aydın
Denizli
Muğla
Burdur
Isparta
Konya
Aksaray
Nevşehir
Kayseri
Niğde
Karaman
Antalya
Mersin
Adana
Osmaniye
Kahramanmaraş
Gaziantep
Şanlıurfa
Kilis
Hatay
Adıyaman
Malatya
Elâzığ
Tunceli
Bingöl
Muş
Bitlis
Van
Diyarbakır
Batman
Siirt
Şırnak
Hakkâri
Mardin
Tuz Gölü
Van Gölü
Urumiye Gölü
Kızılırmak N.
Yeşilırmak N.
Fırat N.
Dicle N.
Aras N.
Kura N.
Çoruh N.
Meriç N.
Sakarya N.
Büyük Menderes N.
Küçük Menderes N.
Gediz N.
Seyhan N.
Ceyhan N.
Göksu N.
Asi N.
Süveyş K.
NAHÇIVAN Ö.C. (AZERBAYCAN)
ACARA Ö.C.
25°D
30°D
35°D
40°D
45°D
50°D
40°K
35°K

TÜRK DÜNYASI HARİTASI
Bağımsız Türk Devletleri
Türk Cumhuriyetleri, Türk Bölgeleri
Türk Toplulukları
0 250 500 1.000 1.500 2.000 km
TÜRK CUMHURİYETLERİ, TÜRK BÖLGELERİ
1 GAGAVUZ YERİ
2 KARAÇAY-ÇERKESYA
3 KABARDİN-BALKARYA C.
4 DAĞISTAN C.
5 ÇUVAŞİSTAN C.
6 TATARİSTAN C.
7 BAŞKURT C.
8 KARAKALPAKİSTAN C.
9 ALTAY C.
10 HAKASYA C.
TÜRK TOPLULUKLARI
a Avrupa'daki Türkler
b Kosova Türkleri
c Yunanistan Türkleri
ç Bulgaristan Türkleri
d Romanya Türkleri
e Suriye Türkmenleri
f Irak Türkmenleri
g İran Türkleri
h Afganistan Türkmenleri
ı Pakistan Türkmenleri
i Hindistan Türkmenleri
j Çin H. C. Türkleri
k Moğolistan Türkleri
l Rusya Federasyonu Türkleri
ÜLKE KISALTMALARI
ARNAVUTLUK ARN
BELÇİKA BEL
BOSNA - HERSEK BH
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ GKRY
HIRVATİSTAN HRV
İSVİÇRE İSV
KARADAĞ KRD
KOSOVA KSV
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KKTC
KUZEY MAKEDONYA KMKD
LİHTENŞTAYN LİH
SIRBİSTAN SRB
RUSYA FEDERASYONU
TÜRKİYE
KAZAKİSTAN
ÖZBEKİSTAN
TÜRKMENİSTAN
KIRGIZİSTAN
TACİKİSTAN
AFGANİSTAN
İRAN
PAKİSTAN
HİNDİSTAN
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
MOĞOLİSTAN
SAHA (YAKUT) C.
SİNCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ
TUVA C.
AZERBAYCAN
GÜRCİSTAN
UKRAYNA
BELARUS
POLONYA
ALMANYA
FRANSA
İSPANYA
PORTEKİZ
İTALYA
YUNANİSTAN
SURİYE
IRAK
SUUDİ ARABİSTAN
MISIR
LİBYA
CEZAYİR
FAS
NİJER
ÇAD
SUDAN
YEMEN
UMMAN
BANGLADEŞ
İZLANDA
NORVEÇ
İSVEÇ
FİNLANDİYA
DANİMARKA
Norveç Denizi
Barents Denizi
Kara Denizi
Ohotsk Denizi
Bering Denizi
Karadeniz
Akdeniz
Hazar Denizi
Umman Denizi
Yemen Denizi
Kızıldeniz
30°B 20°B 10°B 0° 10°D 20°D 30°D 40°D 50°D 60°D 80°D 100°D 120°D 130°D 140°D 150°D 160°D 170°D 180°
40°K 30°K 20°K 10°K
30°D 40°D 50°D 60°D 70°D 80°D 90°D 100°D 110°D 120°D